National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

B103/A/20/6

3.-12. JUUNINI KÕIK VALIMA!

Bibliothèque Nationale
JUN 13 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 41 (2484) XXVII aastakäik — Neljapäeval, 1. juunil 1978 — Thursday, June 1, 1978 — Üksiknumbri hind 35 senti

Kiidusõnad Kalev-Estienne'i Hiina reisile

Kanada saadik Pekingis Arthur Menzies saatis välisministeeriumile hindava rapordi

Kanada Moodsa Naisvõimlemise ja Kalev-Estienne võimlemisrühmade juhile Evelyn Koop'ile saabus Kanada välisministeeriumi avalikkude küsimuste büroo peadirektorilt Patrick Reidilt kiri, milles konstateeriti, et Kalev Estienne võimlemisrühma äsjane reis Hiinasse on olnud erakordselt edukas ning aidanud tunduvalt kaasa Hiina ja Kanada suhete süvendamisele. Patrick Reid on teinud oma hinnangu Pekingis asuva Kanada saadiku Arthur Menziese telegrammi põhjal, mis annab põhjaliku ülevaate Kalev-Estienne võimlemisrühma erakorralisest ja huvitavast reisist ning selle tulemustest. Saadik Menziese telegramm on Pekingist Kanada välisministeeriumile välja saadetud 22. mail ning esimene osa sellest kõlab järgmiselt:

„Trupp lahkus siit laupäeval Shanghaisse ja Kantoni. Nad andsid kaks avalikku esinemist täismajadele — kolmapäeval Tööliste Staadionil (mahutavus 15.000 inimest) ja reedel Pekingi Sisestaadionil (mahutavus 6000).

Nad andsid ka terve seeria seminare ja praktilisi tunde võimlemise instruktoritele ja treeneritele ning külastasid Pekingi piirkonnas turistide vaatamisväärsusi.

Külastusreis osutus palju edukamaks kui seda oli arvatud. Nii võimlates kui ka väljaspool seda oli grupp suurepäraseks mitteametlikuks kanada nooruse esindajaks. Hiinlaste reaktsioon nendele esinemistele oli esialgu hämmeldus, siis kasvav rõõm ja lõpuks siiras lugupidamine. Suurim kontakt saavutati aga praktilistes töötundides, milleks hiina võõrustajad tõid üle kogu maa kokku umbes kolmkümmend võimlemise treenerit.

Nad lindistasid ja filmisid suured osad nii ettekannetest kui ka töötundidest.“

Edasi mainitakse saadiku rapordis, et hiinlastele imponeerisid eriti need lihtsad vahendid, mis võimaldavad naisvõimlemist harrastada. Nad toonitasid, et nad kavatsevad katselises vormis hakata naisvõimlemist rakendama kohalikes kehalise kasvatuse programmides.

Saadiku rapordis kinnitatakse, et trupi juhiks oli hiina päritoluga kanadalanna Doreen Cheung, kes pidas kontakte võõrustajatega tõlgi abil, kuna ta oskab ainult vähesel määral hiina keelt.

Hiinlastele oli eriti imponeerinud, et trupi juht oli hiinlanna, kuna trupi liikmed olid kõik Euroopa päritoluga kanadalannad.

Lõpuks soovib saadik õnnestunud reisi puhul õnne Evelyn Koop'ile ja Kalev-Estienne trupile.

EVELYN KOOP

Välisministeeriumi esindaja mainis saadiku kirja kommenteerides, et see on esmakordseks juhuseks, kus üks Kanada sportlaste üksus on sellise reisi ette võtnud täiesti privaatsel alusel ilma valitsuse toetuseta. Ta avaldas lootust, et see tähtis samm sportlike suhete süvendamisel Hiina ja Kanada vahel leiab tulevikus kordamist, millest on kasu mõlemale rahvale.

o

Kalev-Estienne juht Evelyn Koop mainis „Vaba Eestlasele“, et Hiinas ja Jaapanis esinenud Kalev Estienne võimlemistrupp pidi kava kohaselt Torontosse tagasi jõudma kolmapäeval, 31. mail. Ta ütles, et trupi koosseisus olid 15 võimlejat, kelledest 13 olid eestlannad, samuti oli trupi üks juhte ja klaverisaatja Esko Luksep eestlane. Evelyn Koop ütles, et Hiinasse sõit sai teoks tema isiklikul ja Kanada Võimlemisliidu algatusel. Küsimusele, miks valitsus ei andnud selleks reisiks, mis kujunes Kanada ja kanada kehakultuuri suurejooneliseks tutvustamiseks, toetust, vastas Evelyn Koop, et sportlikeks reisideks valitsuse toetuse andmine oleneb Kanada toetuste andmise poliitikast, kuna välisreisideks antakse toetusi ainult sellistele gruppidele, kes esinevad olümpia kavasse kuuluva võistlusspordi aladel. Evelyn Koop kinnitab, et Kalev-Estienne maksis välja iga võimleja sõidupiletihinna 1500 dollarit ning võimlejad isegi maksid Hiinas välja oma majutamise ja söögikulud, mis ulatusid 565 dollarile isikult. Jaapanis, kus Kalev-Estienne esines kahel korral, tasusid majutamiskulud jaapanlased. Kalev-Estienne on selle reisi korraldamisega praegu veel 13.000 dollari suuruses summas punases.

Vancouveris tähistati emadepäeva

Vancouveri Eesti Seltsi Täienduskool on emadepäeva tähistamist ja emade austamist teinud koostöös kohaliku Eesti Seltsiga. Tänavune emadepäeva aktus peeti „Meie Kodu“ saalis, kus noori ja vanu tervitas V. E. Seltsi esimees N. Nellis. Järgnevalt pidas pastor Toomas Vaga palvuse ja sellele järgnes Anu Rehtlase emadepäeva kohane kõne, kus ta eriti tõstis esile eesti ema tähtsust ja ülesandeid tänapäevases ühiskonnas.

Kavalises osas täienduskooli õpilased esitasid laule ja deklamatsioone, sopran Mai Swan laulis P. Tammeveski ja A. Lemba laule, kuna naistrio: Lia Craven, Leida Kuusk ja Evi Kuusk esitasid T. Kirvese klaverisaatel „Ma lillesideme võtaks“. Emadepäeva mõtete kohase luuletuse oli kirjutanud Adele Unt, mille ta ise esitas. Pärast V. E. S. abiesimehe L. Moreli lõppsõna lõpetati aktus ühislauluga „Ema süda“.

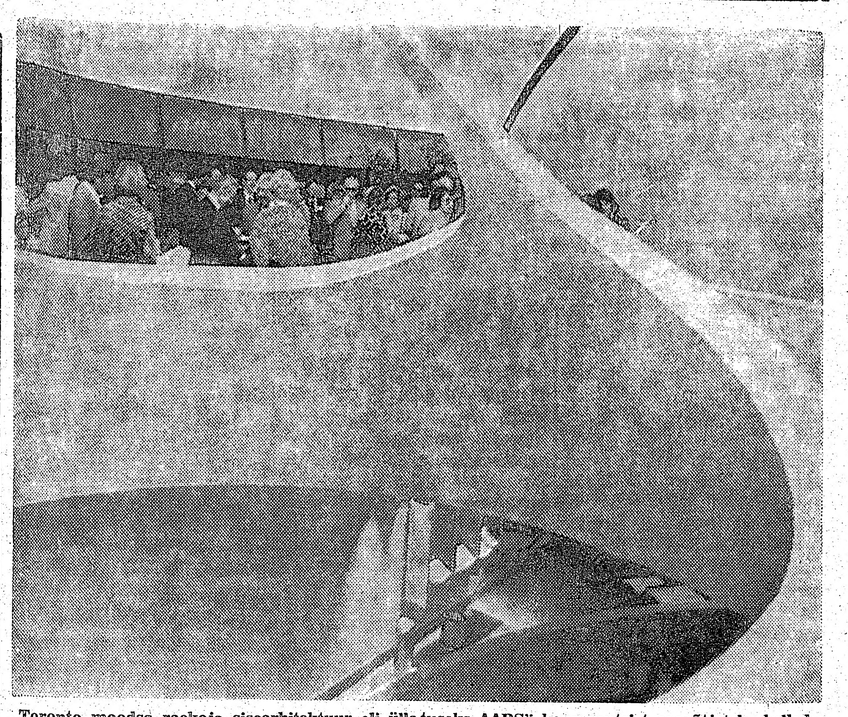

Toronto moodsa raekoja sisearhitektuur oli üllatuseks AABS'i konverentsist osavõtjatele, kellede koosviibimise huvitavast perspektiivist jäädvustas fotosilm. Foto: J. Ligers

Carteri kõvad sõnad N. Liidu ja Kuuba arvel

Trudeau ei poolda kõvakäelist poliitikat ja propageerib detente poliitika viljelemist

WASHINGTON — Washingtonis toimunud NATO riigipeade konverentsil esines Ühendriikide president Carter terava sõnavõtuga Kuuba ja N. Liidu arvel, kritiseerides nende agressiivseid samme Aafrikas. Carter ütles, et N. Liidu ja Kuuba aktsioonid Aafrikas takistavad sealseid riike tuleviku kujundamiseks oma äranägemise järgi ning NATO riigid ei saa jääda sealsete häirivate sündmuste rahulikeks pealtvaatajaiks.

President Carter kinnitas ühtlasi, et N. Liit ja teised Varssavi pakti riigid on suurendanud oma sõjaväge ja relvastust sellisel määral, mis kaugelt ületab nende riigikaitselised ja julgeoleku kindlustamise vajadused.

Tänapäeval on NATO riigid võimelised ida poolt tulevale ähvardusele vastu astuma, kuid tulevikus ei saa meie olla endile enam kindlad kui meie ei moderniseeri oma relvastust ja ei suurenda oma sõjalist võimsust.

President puudutas ka inimõiguste rakendamise küsimusi ja toonitas, et kui läänеriigid tahavad viljeleda detente poliitikat, siis peavad nad samal ajal ka valvel olema Helsingi kokkulepete rakendamise eest.

Kanada peaminister Pierre Trudeau kõne konverentsil oli seevastu väga leplik, kuna Trudeau rõhutas detente poliitika jatkamise tähtsust

ja pidas vajalikuks, et läänеriigid teevad kõiki pingutusi relvastuse vähendamiseks ja kokkulepete saavutamiseks.

Poliitilised vaatlejad arvavad, et Trudeau katsus oma kõnega pehmendada Carteri ja teiste läänеriikide esindajate kritiseerivat hoiakut kommunistlikkude riikide suhtes, kartes uue külma sõja puhkemist.

Washingtonis mainitakse, et president Carter ja Prantsusmaa president Valery Giscard d'Estaing saavutasid oma äsjasel kohtamisel Valges Majas kokkuleppe Aafrika riikide toetamiseks kommunistlike riikide agressiooni vastu.

President Carter mainis nõupidamistel, et ta katsub Kongressilt saada vabamaid käsi tegutsemiseks,

kuna pärast Vietnami sõda on rahvaesindajad rakendanud seadusi, mis takistavad presidendil kiirete välisoperatsioonide teostamist.

s/s „WALNUT'i" RAHVA 30 a. TÄHTPÄEV
Toimub 20. okt. 1978 a.
Toronto Eesti Majas
Informatsiooniks: 488-5895

KANADA EESTI TEATER
PILLERKAAR ja „RÄTSEPA ÕHK"
Etendus ja teatripidu
Laup., 10. juunil kell 6 õ. EESTI MAJAS
Pääsmed tavalistes müügikohtades

Teisip., 13. juunil kell 8 õ.
St. Paul's katedraalis, 227 Bloor St. E.
KÜÜDITAMISE MÄLESTAMISE
JUMALATEENISTUSE KONTSERT-AKTUS
Piiskoplikul jumalateenistusel teenivad: EELK piiskop Karl Raudsepp, läti peapiiskop Arnold Lusis ja leedu piiskop Vincent Brizgys Chicagost
Kõne — Olaf Tammark Chicagost
Kontsertosas esinevad: Toronto Eesti Meeskoor Harri Toi juhatusel, läti meeskoor ja leedu noortekoor
Orelil — Jaak Kivik
Kutsume kõiki kaasmaalasi austama meie küüditatud kaasmaalaste mälestust
BALTI LIIT KANADAS

LAUPÄEVAL 1. JUULIL
SUVIHARI 1978 SEEDRIORUL
Kell 5 p.l. KONTSERTAKTUS ja VÕIDUTULI
Kell 9 õhtul vabaõhuteatris:
„LAUL SUVEÖÖL"
Laulu- ja tantsupõimik ENE REBASE lavastusel
Kaastegevad: HEINZ RIIVALD, TAMARA NORHEIM, GERHARD HESS. „CANTABILE LAULIKUD" (juh. Uno Kook), ZODIAC TANTSUANSAMBEL (juh. Ene Rebane)
★ Õhtul tantsuks: GEORG ILTALI KAPELL
Kava: Palvus — piiskop KARL RAUDSEPP
Kõne — EKN esimees UDO PETERSOO
VÕIDUTULE SÜÜTAMINE — aupeakonsul ILMAR HEINSOO
Vabaõhukontsert —
HAMILTONI EESTI SELTSI SEGAKOOR, juh. OLAF KOPVILLEM
Kesköö!: „Mõttelennul kodumaale . . .“ — TIINA TUVIKENE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETÄJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Kes on süüdi?

N. Liidu ja teiste kommunistlikkude riikide propagandameeste elu ei ole praegusel Lääne-Saksamaa Baader-Meinhofi punaarmee ja Itaalia punase brigaadi ajastul kerge. Need mõlemad terroristide organisatsioonid on nii tihedalt seotud kommunismiga ja marksistliku ideoloogiaga, et neid on raske paigutada kuhugile teise poliitilise organiseerimisvormi lahtrisse. See tekitab Moskvas palju peavalu ja tuleb leida võimalusi ja ideid kommunismi põhjalikult diskrediteerinud ja paljastanud terroristide organisatsioonide ideoloogilise tagapõhja ja eesmärkide moonutamiseks ning neile võõra sildi külge riputamiseks. See, teadagi, ei ole kerge, kuid olukord ei luba Kremlil jäädagi ükskõikseks pealtvaatajaks ning paljud kirjamehed ja teised propagandamehed nii N. Liidus kui välisriikides rakendatakse selle raske ja komplitseeritud ülesande teostamisele.

On loomulik, et kommunistide ja kommunistliku partei puhtaks pesemiseks tuleb N. Liidu propagandamasinal esitada sageli irratsionaalseid ideesid ja oletusi, mida ei saa kuidagi reaalse olukorraga siduda. Nii näiteks kirjutas hiljuti N. Liidu teadeteagentuuri „Novosti" üks poliitilisi kommentaatoreid N. Liidu ajalehtedes artikli, milles Itaalia punaste brigaadide mõrvad aetakse parempoolsete ringkondade kaela ja süüdistatakse Itaalias toimuvates terroriaktsioonides kaudselt isegi Ühendriike.

„Novosti" propagandaartikli põhikude ja ülesehitus on väga lihtne. Artiklis lähtutakse sellest, et Itaalia parempoolsed ringkonnad on rauda vastu sellele kui kodanlised parteid hakkavad lähenema kommunistlikule parteile ning katsuvad kommunistidega koostööd luules Itaalia viletsat majanduslikku olukorda ning sellega kaasuvaid sotsiaalseid tõbesid parandada. Sellest tulenevalt hakkavad nad oma põrandaaluste löögirühmade kaudu ametlikke poliitilisi parteisid terroriseerima, katsudes koostööd kommunistidega kõigi vahenditega nurja ajada. „Ilmselt tekkisid „brigaadid" kommunistliku partei vaenlaste huvide ristteel," kirjutab „Novosti" ja annab kaudselt mõista, et terroristide hulgas võib olla ka neid, kes on mauismi juurtest välja võrsunud.

Kuid süüalused ei ole mitte ainult Itaalia parempoolsed vaid ka Ameerika Ühendriigid, arvab „Novosti" ja peab vajalikuks tsiteerida ameeriklast Brian Jenkinsist, kes ütleb, et „sõjalised konfliktid lähevad üha rohkem maksma ja muutuvad üha riskantsemaks. Seepärast eelistavad valitsused võita või mingil määral nõrgestada riiki õõnestustegevuse abil seestpoolt". „Novosti" propagandamees mainib seda tsitaati esitades, et sel puhul pöörduvad pilgud paratamatult Ameerika Ühendriikide poole, kes käesoleva aasta algul oli jõhkralt deklareerinud, et ta ei poolda Itaalia kristlik-demokraatliku partei koostööd kommunistidega. „Novosti" ei ütle seda välja, kuid laseb lugejal mõista, et Ühendriigid on huvitatud Itaalia terroriaktsioonidest ja Moro mõrvamisest, kuna sellega katsutakse nurja ajada kommunistide ja kristlik-demokraatide vahelist koostööd.

N. Liidu propaganda suured jõupingutused jooksevad täielikult liivale, kuna läänemaailmas on igale mõtlejale inimesele selge, et „Novosti" ja teiste propagandaorganite kirjutised ja kommentaarid on väljaotsitud valed, milledel on lühikesed jalad. Itaalias on juba ammu selgeks tehtud, et sealsed terroristid ja mõrvarid on suuremalt osalt endised kommunistliku partei ja partei komsomoliorgani liikmed. Nende juured peituvad kommunistlikus parteis ja marksistlikus ideoloogias ning siin pole midagi tegemist parempoolse liikumisega ega uusfashismiga. Raske on öelda, millised põrandaalused sidemed on Itaalia terroristidel oma kommunistliku parteiga, kuid tõenäoliselt ei poolda nad partei ametlikku liini, mis otsib taktikalistel põhjustel koostööd kodanlastega. On tõenäolisem, et terroristidel on seevastu teatud kanaleid kaudu sidemed Moskvaga, kes samuti ei poolda Itaalia kommunistliku partei taktikalisi manöövreid teiste parteidega ning kelle eesmärgiks on Itaalia ja teiste läänemaade demokraatlikke rezhiime nii kaua õõnestada ja terroriseerida kuni need kokku varisevad.

Kremli ja teiste terroristide sihid ja eesmärgid on samad ja on ka selge, kelle huvides „punased brigaadid" oma hirmutegusid sooritavad. N. Liidu messimeediumidel ja propagandameestel on asjatu süüdlaste otsimisel oma ukseläve juurest kaugemale vaadata. Kuid vene kommunistid pole ju kunagi olnud millegis süüdi — isegi mitte Katõni massimõrvas.

K. A.

Kommunism — julmem diktatuurirezhiim maailma ajaloos"

VIIN — Austria riigipea liidukantsler Bruno Kreisky, kes on ühtlasi Austria sotsialistide juht, pöördus äsja Viinis toimunud sotsialistide partei konverentsil parteikaaslaste poole, et nad teeksid lõpuarve kommunistidega. Liidukantsler hoiatas sotsialiste, et nad ei teeks endile illusioone kommunismi liberaalsemaks muutumisel ja demokraatlike printsiipide omandamisel. Bruno Kreisky mainis mürgiselt, et N. Liit ei ole esimene sotsialistlik riik maailmas, nagu seda alati alla kriipsutavad N. Liidu juhid, vaid üheks julmemaks diktatuurirezhiimiks kogu maailma ajaloo kestel. Ta kinnitas, et Lääne-Euroopa kommunistlikud parteid on muudetud N. Liidu välispoliitika toetajateks ning kui läänemaade riikides loodetakse, et kommunistlik süsteem elab üle demokratiseerimise protsessi, siis ei ole see õige, kuna kommunistlik rezhiim muutub pidevalt julmemaks ja tugevamaks.

„Katanga mässajad" sissetungil Zaire lõunaprovintsis asuvasse Kolwezi kaevandustelinna.

Atendaadikatse Brezhnevile 1973. aastal

Juutidel ja baltlastel raske Venemaal karjääri teha

Rootsis esines pressikonverentsil N. Venest 21. apr. väljasaadetud noor dissident Aleksander Kurpel, kes rahvuselt pool-eestlane. Ta isa, perekonnanimega Maior, oli abielus röntgeniarstist vene juuditariga, kellest lahutus 1960. Ta on elanud kolm esimest eluaastat Eestis, pärast ema juures Moskvas. Tema avaldusist on mõned sensatsioonilised, nagu atentaadikatsed Brezhnevile ja plahvatus Lenini mausoleumi juures 1973, kus saanud surma 9 ja haavata 15 isikut. Ta märgib, et N. Venes karjääri tegemiseks on kõige takistavamateks asjaoludeks 1. olles päritolult juut, 2. olles Balti päritoluga ja 3. omades sugulasi läänes. Intervjueeritav on olnud ka hea sõber Stalini tütre Svetlana (elab USA-s) poja Jossif Allilujeviga.

Aleksander Kurpel, kes sündinud 20. mail 1957, isa Maior muutnud oma nime hiljem Allard'iks. A.K. väljasaatmine Läände toimus 21. apr., pärast seda, kui ta oli abistanud pressikonverentsi korraldamist Ludmilla Agapovile. Ta saabus Viini, kust teda pressikonverentsiks Stokholmi tõi Rootsi Eestlaste Esindus (REE).

Kuuldavasti soovib ta peatselt asuda Kanadasse, kuhu teda kutsunud üks Kanada parlamendi liige Edmontonist.

Pressikonverentsil ta märkis, et talle antud väljasõidu viisa 13. apr., kusjuures KGB mees temale ütelnud, et parem on kui ta N. Venest kohe lahkub. Enne seda oli ta saanud ähvardusi koju telefoni teel, et ta tegelnud keelatud asjadega, nagu pornograafia, narkootilised ained jne., mis teda viivat kohtu alla.

Märkinud kolm põhjust, mis takistavad N. Liidus edasijõudmist karjääris või õpinguis, ütles ta, et kuna ta on 50% eestlane ja 25% juut, siis on temal koguni kahekordsed takistused.

Teda küsitletud KGB-s vähemalt kümme korda ja viimase 3 a. jooksul on teda igal aastal 2 korda KGB-s pekstud. Ta märkis, et kui Stalini tütrepoeg oli KGB koloneli Degtjarovi juures ülekuulamisel, ütelnud see Jossif Allilujevile: „Kui sinu vanaisa oli veel elus, sain tappa inimesi otse seina ääres. Nüüd valutab mul süda, kui ma kedagi löön pingil. See kõik on tingitud minu hemorroididest."

Minu poolt alustatud nn. nõuk. vastasuses polnud nõuk. seaduste kohaselt mingit nõuk.-vastasust.

Kui ma olin 14 a. vana (1971), võtsin ma osa Hrushtshovi matustest. Neid loeti illegaalseiks. Teine juhus oli, kui ma 1973. a. teatasin lääne korrespondentidele plahvatusest Lenini mausoleumi juures. Nende kahe sammu pärast visati mind välja ingliskeelsest koolist.

Ta ütles, et pärast koolist väljaheitmist katsunud ta töökohta saada, mis osalt ka õnnestunud. Aga kogu aeg jälginud teda KGB silm. ning varem-hiljem vallandatud ta jälle. KGB tegevusest jutustas ta näitena järgmist:

KGB nimetanud A. Kurpelit makstud lääne informaatoriks. N. Liidule ei meeldi ajakirjanikud, kellede reportaazhid oma lehele ei ole kooskõlas Vene ametliku joonega. Seepärast kasutab KGB noori poisse ja tüdrukuid, valmistades neid ette nn. väljapressimisteks ebausaldatavate lääne korrespondentide vastu, kes on liiga nõuk. vastase joonega.

1974 õppinud ta tundma Stalini tütre Svetlana poega Jossif Allilujevit ja saanud teada ka tema traagika.

Jossif jutustanud temale, et kui Svetlana Allilujeva avaldanud oma esimese raamatu 1967. a. (USA-s), ei reageerinud Vene võim sellele.

Teise raamatu ilmumisel 1970. a. nõudnud KGB, et Jossif ütleks lahti emast. Ta keeldunud.

Samal ajal teatanud nõuk. ametlik informatsioon, et Svetlana Allilujeva suri 1971 Läänes — kas autoõnnetusel või vaimuhaiglas. Stalini muuseumis Gruusias pole Svetlana pilti, küll on ta venna Vassili pilt.

Pärast KGB katse nurjumist Jossifi poolt ema ärasalgamiseks õnnestunud KGB-l makstud homoseksualistist informeerija Alek. Bokaroviga saavutada protsessi, mille ohvriks langes Jossif. Oma südames ütles Jossif lahti Stalinist. KGB jatkas survet, et ta ütleks lahti emast, kusjuures viimane aktsioon võetud ette 25. märtsil, Stalini surmast 25 a. möödumisel.

Vastutus Jossif Allilujevi tervise ja eluviisi eest olevat pandud kindralmajor Gennadi Kovalenkole. Ka Stalini pojatütrel olnud muresid KGB-ga. Vassili tütar Nadja Dzhugashvili armunud 1972. a. ühte Alzheeria diplomaati, kellega tal olnud 1973. a. tütar. Nõuk. võimud keeldusid abiellumisloast ja diplomaat sunniti Venest lahkuma.

Svetlana Allilujeva (USA-s) tütar ütelnud end lahti emast ja töötavat nüüd merefüüsika dotsendina Moskva ülikoolis.

Svetlana enda kohta levitati enne 1971. a. Venes kuuldusi, nagu töötanuks ta taksijuhi või baaridaamina. Jossif Allilujevi suurim vaenlane on ta ema esimene mees Gregori Morozov. Selle mehe kohta esitas A. Kurpel rea andmeid, tema kahepaiksuse tõendamiseks.

Stalini lastelaste viga on, et Jossif ei ütelnud lahti oma emast ja et Nadja tahtis abielluda mittevene kodanikuga. Nõuk. eliidi lastel võib juhtuda igasuguseid sekeldusi, kuid kuni nad pole segatud lääne inimestega, on nende asi korras.

Eliidil on omad poed, nende seas Moskvas GUM-i kauplus nr. 100.

Tavalistele kodanikele olevat elutingimused läinud suuresti tagasi võrreldes näit. 1970. aastaga. Tuulast tullakse (130 km Moskvast) Moskvasse leiba ja toitaineid ostma. Väljaspool suurlinnu, nagu Moskva, Leningrad, Kiiev jt. on valitsemas puudus.

Kui teatati kohvi, shokolaadi, bensiini jne. hinna tõusust, jäi hind nõuk. eliidile endiseks.

See on ka üheks põhjuseks, miks tahetakse luua vabu töölisametiühinguid. See ei ole dissidentide liikumine, vaid proletariaadi liikumine. Ei soovita elustandardi allakäiku. Valitsus teatas lõpuks, et piima ja leiva hinda ei tõsteta.

Lääne raadiosaateid kuulatakse **vaatamata segamistele**, eriti Radio Vabaduse (Liberty) osas. A. Kurpel märkis, et ta kuulnud raadios „Deutsche Welle" Agapovi lugu Rootsis, mis teda väga puudutanud. Ta võtnud pärast seda Agapovi perega kontakti. Nüüd tunneb ta Valentin Agapovi (asub Rootsis) naist Ludmillat, kes olevat kena inimene. Tutvumisajast peale abistanud ta teda avalduste tõlkimisega ja olles temale tõlgiks ka pressikonverentsil läänerikide ajakirjanikega.

VES

ERF-i märgukiri PEN-ile

Eesti Rahvusfondi juhatus pidas vajalikuks märgukirja saatmise Rahvusvahelisele PEN-Klubile Londonis ja Rootsi PEN-Klubile Stokholmis. Nimelt selgus, et Stokholmis mai lõpul toimuvast PEN-i kongressist on kutsutud osa võtma esmakordselt Ida-Saksa, Tshehhoslovakkia, Ungari ja N. Liidu kirjanike esindajad. Märgukirjas rõhutatakse muu hulgas, et Nõuk. Eesti kultuuriline tegevus peab teenima vene kommunistliku partei eesmärke ja on allutatud Moskvale; teiste sõnadega: eesti kirjanikel ja teistel eesti tuhandeaastase kultuuri esindajail puudub võimalus vabaks loominguks ja eneseavaldamiseks. Eesti rahvas pole aga kunagi aktsepteerinud nõukogude survet ja kultuurilist tasalülitamist.

Suured võitused Sadatile

KAIRO — Egiptuses toimunud rahvahääletusel andis rahvas president Sadatile täieliku volituse vasakpoolsete ja parempoolsete ekstremistide vastu võitlemiseks. Rahvahääletuse põhjal ei võeta kommuniste riigiteenistusesse ning keelatakse N. Liitu toetavatel isikutel poliitika tegemine.

Kommentaarid

Euroopa sotsialistidel on paljudel juhtudel kalduvusi olnud kommunistidega lähedaselt koos töötada ja nendega koalitsioone moodustada, kuna sotsialistid ei ole sageli ajaloost midagi õppinud ning ei arvesta seda, et kommunistide võimule tulekul on nad esimesed, kes likvideeritakse või vanglilaagritesse saadetakse.

Selliseid illusioone ei tee endale siiski Austria sotsialistide juht ja riigipea Bruno Kreisky, kes korduvalt oma parteid on hoiatanud kommunismiohu ja kommunistide valede ja pettemanöövrite eest. Kui läänerikide ajakirjanduses viimasel väga laialdaselt populariseeritakse n.n. eurokommunismi ja püütakse Itaalia, Prantsusmaa ja Hispaania kommunistlikke parteisid näidata süütute poliitiliste parteidena, kes ei allu Kremli korraldustele ja katsuvad legaalsel teel võimule tulla, siis Kreisky ei ole kaugeltki sellne kõrgetest ideaalidest kantud optimist. Asja Viinis toimunud Austria sotsialistide partei konverentsil tegi parteijuht Kreisky kuulajaskonnale selgeks, et Euroopa kommunistlike parteide „eurokommunism" on tegelikult kahepaikne mäng, millega taotletakse parteide mõjuvõimu ja tegevuse tõstmist. Selle laveerimisega ja kompromissidega ei suudeta siiski kaugeltki tõestada, et lääne kommunistlikud parteid oleksid lõplikult loobunud kommunistlikkude parteide tõelistest diktaatorlikest põhialustest.

Kreisky ütles irooniliselt, et kui seda, mida praegu N. Liidus praktiseeritakse, marksismiks nimetatakse, siis ei ole tema, Kreisky, kindlasti marksist. Näib, et Bruno Kreisky tunneb põhjalikult N. Liidus valitsevat olukorda ja kommunismi sildi all rakendatud diktatuurirezhiimi. Selle rezhiimi tundjaid leidub ka läänemaailma teiste riigimeeste hulgas, kuid ainult vähesed julgevad sellest avalikult rääkida. Bruno Kreisky on üks nende väheste hulgast ja sellest aspektist lähtudes tuleb tema julgust tõsiselt hinnata.

*

Kui Moskva kohus mõistis N. Liidu dissidendile Juri Orlovile äsja karistuse kõige kõrgemate karistusmäärade järele, siis ennustati sellele sammule ägedaid reageerimisi läänemaailmas. Moskva kohtuotsus on juba paljudel juhtudel läänemaailma poliitikute, ajakirjanduse ja teadlaste poolt hukka mõistetud ning omamoodi punkti pani sellele afäärile peale Ameerika teadlaste delegatsioon, kes pidi maikuu lõpul osa võtma Moskvas toimuvast laialatuslikust teadlaste sümpoosionist. Sümpoosionile pidid kava kohaselt sõitma 19 teadlast kuid nad teatasid üksmeelselt, et nad Moskva nõupidamisest pärast Juri Orlovi protsessi kahjuks osa ei saa võtta. Samal

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

3. ja 4. juunil on valvearstiks dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

Kuldkarikas tantsu alal

LAS VEGAS — USA tantsustuudiote omavahelisel võistlusel Las Vegases saavutasid kolm esikohta tantsijad Buffalo stuudiost.

Žürii otsustas ühtlasi auhinnata nende eestlasest õpetajat Malle-Mai Schusterit kuldkarikaga eriti silmapaistvate õppetulemuste eest. Teda loeti aasta parimaks tantsupedagoogiks.

Malle-Mai Schuster töötab õpetajana ja programmijuhina Murray stuudios Buffalos taotledes samal ajal magistri kraadi kohaliku ülikoolis.

VES

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind 26. mail $6.42
Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ajal teatas ka Ühendriikide Riiklik Teaduste Akadeemia, et oma teaduslikul otstarbel N. Liitu kavandatud sõidud on tühistanud Harvardi füüsikaprofessor Nicolaas Bloembergen ja New Yorgi City College'i president Robert E. Marshak.

Prof. R. E. Marshaki loobumine reisist N. Liitu oli venelastele eriti suureks löögiks, kuna see teadusemees, on energiliselt pooldanud N. Liidu ja Ühendriikide teadlaste vahelist koostööd. Prof. Marshak oli ka üks esimesi Ühendriikide teadlasi, kes külastas külma sõja sula perioodil 1956. aastal N. Liitu. Riikliku Teaduste Akadeemia president Philip Handler mainis teadlaste otsust kommenteerides, et see otsus ei ole suunatud N. Liidu teadlaste vastu, kuna Ühendriikide teadlased on väga hästi teadlikud, et N. Liidu teadusemehed on võimetud vene poliitilise rezhiimi vastu võitlema.

Ameerika Ühendriikide teadlaste otsus on N. Liidu diktatuurirezhiimi inimõiguste mahamatmise poliitika otsene järeldus ning selliste järelduste tegemist N. Liiduga koostöö katkestamiseks võib oletada ka maailma teiste elualade juhtidelt. Ühendriikide teadlaste seisukoht on järjekordseks tõendiks Nixon-Kissingeri detente poliitika valealustest ja ebarealistlikest unistustest. Läänemaailm hakkab pikkamööda ja samm-sammult taipama, et need kaks maailma — kommunistlik diktatuurimaailm ja demokraatlik vaba maailm — ei sobi kuidagi kokku ning nende vahelised koostöökokkulepped on ajutise iseloomuga katsetused, mis varem või hiljem nagunii kokku varisevad.

AMI

Trenti noorte nõupidamisel tunti erilist sümpaatiat vanade rahvapillide vastu, kus loengu pidas Ellen Parve-Valdsaar. Foto: Tommy Tomson

Noorte kevadpäevad õnnestusid suurepäraselt

Õpetajate konverentsil otsustati välja anda õpik eesti keelt mittekõnelejatele

Möödunud laupäeval ja pühapäeval toimusid St. Catharines'i lähedal uues moodsas Brock'i ülikoolis traditsioonilised eesti koolinoorte kevadpäevad. Õpilasi oli tulnud kohale Londoni, Hamiltoni, Ottawa ja Toronto koolidest, kokku 150 ümber. Kohe peale kohale jõudmist, kui kohvrid olid tubadesse viidud ja meeldivad nimekaardid osavõtjaile rinda kinnitatud, sõideti kella 10 paiku Niagara kose alla. Oligi õnne — jõelaev „Maid of Mist" oli sõidus just esimest päeva sel kevadel, kuna seni oli takistuseks olnud koselt alla langev jää. Ameerika Ühendriikide poolel oli siiski veel näha kõrgeid halle jääpanku.

Laevasõit meeldis kõigile ja heatujuliselt sõideti tagasi ülikooli, kus söödi lõuna, harjutati õhtuse kava jaoks laule ja tantse, seekord söödi väljas nn. barbecue stiilis. Lisaks õpilasperele oli külalisi umbes 100 ümber.

Õhtul toimus kevadpidu ülikooli Thistele Theatre'is.

Avasõna ütles Hamiltoni algkooli õpilane Ants Kalm, misjärgi piiskop Karl Raudsepp pidas palvuse.

Kadri Reikman esitas luulevormilise tervituse, mis lõppes värsireaga „Teretulemast, kes te aastailt või südames noored!"

Järgnevalt Linda Varve deklameeris Marie Underi luuletuse „Laululind", Anu Jaanus, Kristiina Greenbaum, Kai Tüll, Linda Roosipuu, Sirje Järvel ja Pia Kiilaspea laulsid kolm laulu: „Järv leegib ehapaistel", „Päike veereb" ja „Ei saa mitte vaiki olla". Toronto Eesti Keskkooli noorem rahvatantsurühm Anne Tülli juhatusel ja Ellen Tülli akordionisaatel esitas rahvatantse. Anu Jaanus deklameeris omaloomingulise pala „Kevad", Aarne Jõgi deklameeris G. Suitsu luuletuse „Noored sepad"

ja T. E. Keskkooli vanem rahvatantsurühm Hugo Valteri juhatusel ja Allan Liiki akordionisaatel esitas rahvatantse.

Ants Kalm ja Karin Randoja, mõlemad Hamiltoni eesti koolist, esitasi katke „Karjase kauplemine" A. Kitzbergi näidendist „Punga Mart ja Uba Kaarel". Martin Toomes esitas omaloomingulise pala referaadi ettevalmistamisest ja Mark Liho mängis trompeti soolo Kadri Baumgarteni klaveri saatel. Järgnevalt esinesid Hamiltoni rahvatantsurühm „Kandali" Harnald Toomsalu juhatusel. pillimeesteks J. Ester ja V. Aasa. Omaloomingut esitas veel Helen Sadul, Kristine Neps mängis klaveril Kuhlau preludiid ja Hamiltoni tütarlastekoor „Helletajad" esitasid O. Kopvilemi juhatusel valimiku eesti rahvaviise. Kõikidest koolinoortest moodustatud õpilaskoor laulis Lydia Aruvald'i juhatusel ja Leena Norheimi klaverisaatel E. Rajaloo „Eestile", E. Stafenau „Teid me tervitame", E. Rajaloo „Karjalaste laul", J. Jürme „Naljalaul", eesti rahvaviisid „Sarve hääl" ja „Üles, üles"

ning lõpetasid väga võimsalt oma laulude tsükli L. Virkhausi lauluga „Noorte laul", mis oli sobivaks lõpuks Noorte-Aasta puhul.

Oma lõppsõnas noorte kevadpäevade korraldaja V. Lenk luges ette koolimehe Gaston Randvee kirja ja andis kõigile suure vaeva nägijaile aafrika kannikese, hea mõte, et mälestus elaks kaua, kaua.

Järgmisel hommikul viisid bussid noored ja lastevanemad ajaloolist Fort George'i külastama, kuna samal ajal algas õpetajate konverents. Kohal oli umbes 25 pedagoogi, nende hulgas ka V. Kirss Buffalost. Arutleti kuidas õpetada eesti keelt neile lastele, kes seda täienduskooli tulles üldse ei oska, sest see on praegu koolielus suureks probleemiks.

Selles osas pidas referaadi Helgi Nippak, kes on õpetanud sellist klassi Torontos täienduskooli juures juba 1972. aastast alates.

Otsustati, et tuleb välja anda õpik eesti keelt mittekõnelevate laste jaoks, mille koostamine jäeti H. Nippakule, kuna tal on selleks juba kogutud aastate jooksul palju materjali.

Teine ettekanne oli Aino Müllerbeckilt, kes kõneles raamatukogude vajadusest ja kasutamisest täienduskoolide juures. Viimasena kõneles Endla Komi eesti keele õpetamisest täiskasvanuile.

Noorte kevadpäevad olid vaimustavaks sündmuseks osavõtvaile noortele, aga ka lastevanemaile ja teistele, sest selline kõrgeväärtuslik ja rohke kava pakkus kõigile midagi kaasahaaravat.

Osavõtjad aga hindasid Valdek Lenk'i ja Ingrid Tamme suurt panust nende päevade eeltööde osas, kes seda olid suurepäraselt teinud.

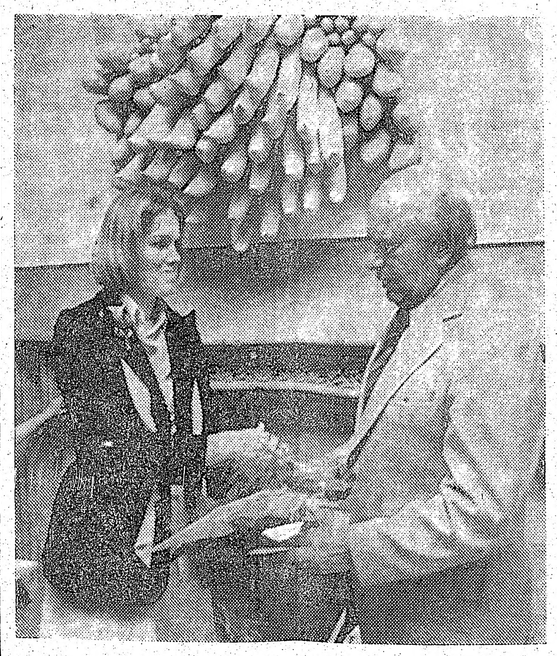

Balti kunstinäituse korraldava komitee juhataja Mall Puhm annab Eesti Kunstinäituse Keskuse kuraatorile Emil Eermele üle tunnustuskirja ja ümbriku nõu ja abi eest kunstinäituse korraldamisel. Foto: J. Ligers

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST
oma panusega
EKN-ule Kanadas!
958 Broadview Ave.,
Toronto, Ont.
M4K 2R6

GM RK REIN KOPPEL
CHEVROLET · OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Õnnestunud noorte kokkutulek

BERKELEY, Põhja-Kalifornias: — Siin 6. mail toimunud ülerannikulisest noorte kokkutulekust võis näha osavõtjaid Seattlest, Portlandist, Los Angelesest —siiski peamiselt San Francisco lahe piirkonna linnadest. Rahvatantsu seminari juhtisid Lehti, Kalle ja Liina Merilo'd Portlandist ja Yola Lusik San Franciscost. Osavõtjaid oli 16 paari.

Õhtul toimunud noorte pidu kujunes väga sisukaks eeskavalt. Arvukale noorte perele lisaks jälgis seda ligemale sada vanema generatsiooni esindajat. Nelja keskuse ühendatud rahvatantsurühm kandis ette valimiku meie rahvatantsudest.

San Francisco poolt esinesid noor pianist Karl Grüner ja esmakordselt eestlastele esinev sopran Pamela Veidemann koos ameeriklannast sõbratari Laura Rodgers'iga kandes ette ooperi aariaid.

Pärast noorte pidu tehti Pamela Veidemann'ile ettepanek tulla solistiks San Francisco Segakoori järgmisele suurpeole Redwood City's eeloleval sügisel.

Kui aga lavale ilmus Portlandi lauluansambel KAJA valgetes stiliseeritud setu kostiümides, läks publik sõna tõsises mõttes elama. Nad pidid andma rohkem lisapalu, kui laule kavakohaselt oli ette nähtud. Aplausil ei olnud lõppu.

Portlandi lauluansambel „Kaja" on möödunud aasta jooksul palju arenenud ja küpsenud.

Juba see, et nüüd on igal lauljal oma mikrofon, muudab ansambli elukutseliste sarnaseks.

Järgnenud tantsuks olid noored palganud viieliikmelise ameerika „rock" orkestri. Oli näha vatitroppe vanema generatsiooni esindajate kõrvades. Siis käis sõnum ringi, et kes ei kannata välja nende jaoks on peahoone alumisel korrusel varutud saal laudadega. Kas keegi seda kasutas? — Ei.

Niisiis harjub inimene olukordadega nii kaua kui ta elab.

*

Järgmine suurem Lääneranniku noorte kokkutulek on kavandatud Labor Day pikal nädalalõpul Sisters asulas Oregoni osariigis, kus Portlandi eestlastel on mitmed suvemajad. See on kokkutulek Lakewoodi suurlaagrist osavõtnute, ameerika kontinendi ringreisilt tagasisaabunud lauluansambel „Kaja" liikmete ja kodus suve veetnud noorte muljete vahetamiseks.

See on kokkutulek ilma kavata — siiski sügavasisuline omavaheliste sidemete hoidmise ja süvendamise mõttes.

San Francisco piirkonnast on juba teada, et 700-miilise reisi Sisters kokkutulekule võtavad ette üle kahekümne noore.

Nagu üks meie noortest Berkeley kokkutulekul mainis: „Me võitleme kaugustega, kuid saavutame nende ületamisel tohutut rahuldust."

VABA EESTLANE

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

ARMAST EMA JA VANAEMA

EMILIE LEHTLA't

sündinud 15. juulil 1898
surnud 29. mail 1978

leinavad

tütar ARMILDA abikaasaga
MARJU abikaasaga
RAIVO

KALLIST ABILIST JA SÕPRA

EMILIE LEHTLA't

mälestavad sügavas kurbuses

FELIX ja LY KRABI
JAAN KRABI perekonnaga
KAAREL KRABI
REET PETERSOO perekonnaga

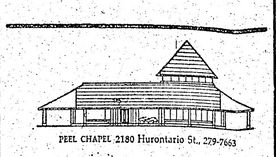

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

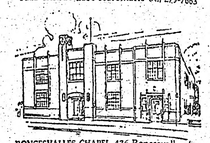

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1873

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine.
Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

UNUSTAMATA SÕPRA

UNO MANKIN'it

mälestavad sügavas leinas

MAIRE ja FREDY
ristitütar ANNE perega
MARJUT perega
JÜRI perega

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

VARALAHKUNUD ARMAST MONTREALI EELK JAANI KOGUDUSE ORKESTRI LIIGET

RIHO MARK'i

mälestab kurbuses

E. SÜGISE abikaasaga

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

VÄLJASÕIDU JUMALATEENISTUS pühapäeval, 4. juunil kell 11 hommikul Jõekääru Metsakirikus. Laulab Pühapäevakooli koor Margit Viia juhatusel. Saade Inga Korjuselt. Laulusõnad Liina Purje. Pärast teenistust sportlikke mänge ja võistlusi.

KAASTUNDES NURME SKAUDIPEREKONNALE
ISA JA VANAISA

ELMAR KÄGU

lahkumise puhul

Kui üks süda
ja üks hing!

LEMBITU MALEV

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühapäeval, 4. juunil kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS. Järgnevad nõukogu ja naisringi koosolekud.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) 221-1159

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot samas perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

OOTAMATULT IGAVESELE UNELE LAHKUNUD SÕPRA JA EESTLAST

JOHANNES STEINBERG'i

sündinud 3. veebruaril 1908 Tartumaal, Eestis
surnud 20. mail 1978 Thunder Bay's, Ontarios

mälestavad leinas

A. KURM perega	V. PÕLDAAS abikaasaga	K. MITT
A. JAAKO perega	V. REILJAN abikaasaga	E. KRUUS
dr. H. KENT perega	Fr. KÖÖSEL abikaasaga	H. TERAMAA
E. KULLUS perega	J. ALUTALU abikaasaga	E. PÕLTSAMAA
A. KNOX perega	A. ÕUNAPUU abikaasaga	K. MUSTIS
L. LIBISEJA perega	T. KAAR abikaasaga	E. KOMPUS
K. LOIK perega	H. DINER abikaasaga	E. KOODI
D. LAAK perega	A. TIBAR abikaasaga	O. PINT
K. MÄNNI perega	A. SAGURI abikaasaga	L. PAUSK
A. MÄEHANS perega	E. PEREMEES abikaasaga	L. KRUPP
P. MÄEPEA perega	A. BÜNGER abikaasaga	M. LILLINGTON
R. SOKK perega		

Cantate Domino Montrealis

Esineti menukalt mitmekultuurilisel üritusel ja eesti kirikus

Peetri koguduse segakoor Cantate Domino tegi möödunud nädalalõpul pika laulumatka Montreali, kus oli ettenähtud kaks esinemist: üks laupäeva õhtusel mitmekultuurilisel õhtul Eesti Kultuuriõhtu nime all Lucien Page auditooriumis ja teine järgmisel päeval Cantate Domino kontserdi nime all Montreali Jaani kirikus.

Laupäevaõhtune mitmekultuurilisle õhtute seerias korraldatud sündmus oli kolmekeelne, sõnavõtud prantsuse, inglise ja eesti keeles. Teadustajana sai sellega hästi hakkama Helle Vaus. Avakõne saalitäielele rahvale ütles Montreali Eesti Seltsi esimees E. Aser, millele järgnes diapositiivide programm pealkirjaga „Kas tunnete Eestit?"

Selles esitati ajaloolisi vaateid vanast Tallinnast, lossidest, aga ka vanu eesti taluhooneid Tallinna lähedal asuvast vabaõhumuuseumist.

Esimesel poolel esinesid veel Montreali „Eesti" naisvõimlejad Hilja Pauli juhatusel demonstreerides oma oskusi pallide, rõngaste ja lintidega. Esimese poolaja lõpetas rahvatantsurühma „Kuppari" esinemine Mark Teose juhatusel, pillimeheks oli Innar Teose.

Teise poolaja avas Montreali Eesti Segakoor Karl J. Raudsepa juhatusel esitades A. Kunileidi, M. Miido ja W. Peterson-Bergeri laule. Siis tuligi esineda Cantate Dominol, kes C. Kipperi juhatusel laulis J. Tamverki, A. Läte, M. Härma, E. Tubina ja H. Kändi meloodiaid, koorisolistiks oli Alli Vähi. Lisaks laulis Elna Libe P. Ardna „Tütarlaps kodumaata". Kava lõppes kahe koori poolt lauldava ühise A. Vedro „Midrilinnu mänguga".

Kuigi palav ilm ja pikk sõit oli olnud väsitavad, laulis Cantate Domino väga hästi.

Pärast laulude osa anti koorijuhile C. Kipperile ja kooriesimehele Nelly Lindile lilli.

Järgneval päeval, pühapäeval toimus Montreali Jaani kirikus kontsertjumalateenistus, kus koor laulis esimesel poolel Händeli, Weberi, Härma, Fr. J. Haydni, teisel poolel Virkhausi, Aaviku, Willani, C. Kipperi ja Meldelssohn-Bartoldy vaimulikke laule. Juhatas C. Kipper, orelil saatis Inga Korjus.

Samal kontsert-jumalateenistusel tähistati Ella ja Bernhard Freibergi kuldpulma. „Noorpaar" laulatati uuesti altari ees, kusjuures orelil mängis ühe pala nende auks lapselaps Helle Vaus.

All saalis toimus vastuvõtt kohvilauas külaliskoorile. Seal pidas tervitava kõne koguduse nõukogu esimees ja andis koguduse nimel üle kimbu roose. Montreali Eesti Seltsi poolt tervitas E. Aser, M.E. Segakoori poolt koori esimees M. Ranne ja koguduse õpetaja H. Laaneots.

Cantate Domino poolt vastas koorijuht C. Kipper öeldes, et koor on laulnud nii isamaalikke kui vaimulikke laule.

Ta andis Montreali koorile edasi kutse sügisel Torontosse tulekuks, Cantate Domino 20. aasta juubelikontserdile külaliskoorina, mille kuupäev pole veel kindlaks kujunenud.

Lõpuks pidas tervitava sõnavõtu vastuvõtjaile Cantate Domino esimees N. Lind. Nagu sageli, oli seekordki ta selle koostanud värsivormis, andes selles edasi Peetri koguduse ja õpetaja tervitused. Samas toonis avaldas ta tänu ilusa nädalalõpu korraldajaile millega sõprussidemeid loodi. Ta mainis, et koori eesmärgiks on laulda oma rahvale ja Jehoovale, et eesti laul võiks kõlada emakeeles. Ta lõpetas lootusega, et „nii selle kauni lauluga / saab meie külaskäik siin lõppema", kuid see jättis neile sületäie mälestusi kaasaviimiseks.

Pühapäeval Montrealist lahkumisel tehti bussiga ringsõit läbi linna, külastati Westmounti, St. Joseph Oratory's, „Man and his World'i" ja olümpiaküla ning väljakut. Kõik koori külaskäiku kaasateinud leidsid, et see oli väga ilus ja meeldejääv külaskäik Montreali, mis oli kooril esimene sinna.

Leeriõpilaste õnnistamine Toronto Kolmainu koguduses

Möödunud pika nädalalõpu pühapäeval, Kolmainu Jumala pühal 21. mail oli Toronto Kolmainu koguduses leeripüha, mil kirik täitus rahvast viimase kohani. Jumalateenistuse pidas koguduse õp. O. Gnadenteich, orelil mängis Georg Iltal ja solistina laulis Elna Libe.

Pühapäev oli ilmastikult üle mitme aja ilus ja parajasti soe, mis leeripäeva heale kordaminekule kaasa aitas.

Juba varakult kogunes omakseid ja sõpru jumalateenistusele. Kui leerilapsed astusid kirikusse pidulikus rongkäigus, võttis neid vastu püstitõusnud kogudus ja Ambrosiuse vägev koraal: „Jumal sind me kiidame". Õpetaja pidas noortele julgustava õnnistamiskõne. Pärast jutlust oli kaetud armulaud, millest leerinoored esimest korda võtsid osa oma vanemate, perekonnaliikmete ja vaderitega. Jumalateenistuse järele jagati noortele lilli ja siirduti kas kodudesse, Eesti Majja, Tartu College'isse või klubiruumi, kus toimusid rõõmsad koosviibimised. Leeritati 3 tütarlast ja 6 poeglast.

Laulude õhtu Peetri kirikus

Eelmise aasta eeskujul korraldas ka möödunud nädalal Peetri koguduse segakoor Cantate Domino laulude õhtu. Kokkusattumise tõttu muude samaaegsete üritustega, oli koori laulu tulnud kuulama 100 inimese ümber.

Cantate Domino oli koostanud oma programmi juba varem tuntud lauludest, mis aastate jooksul on paljusid laulusõpru rõõmustanud. Nii oli käesolev kontsert mõneti soovikontserdi iseloomuga ja leidis sellisena küllaltki hindamist. Päras koori moto laulmist alustas Cantate Domino Charles Kipperi juhatusel G. F. Händeli aariaga „Nüüd tõstke pead" oratooriumist „Messias", järgnes J. Tamverki „Õhturahu", C. M. von Weberi „Sinu tahtmine sündigu" ja H. Willani „Hodie Christus Natus Est".

Pärast ühislaulu järgnesid A. Läte „Enne surma Eestimaale", M. Härma „Looja kiitus", J. Aaviku „Sinu tee" ja A. Virkhausi „Tänage nüüd Issandat"; viimases oli koorisolistiks Elna Libe. Oma palvuses õp. O. Puhm kõneles laulmisest ja Cantate Domino osa sellest, märkides et ehkki need laulud on tuntud on neis olev sõnum alati uus. Järgneva „Meie Isa" palve laulis koor.

Viimases osas laulis koor F. Mendelssohn-Bartholdy „Siioni tütred", J. Hiobi „Ole ustav surmani" ja „Kõik taevas nüüd kuulutab" F. J. Haydni oratooriumist „Loomine"; viimases oli koorisolistiks trio, kus laulsid E. Libe, Erich Rämmeld ja Harold Kivi.

Koor laulis kaasahaaravalt hästi, suutes avara kirikuruumi vaimuliku laulu sütitavusega täita. Koor on käesoleval poolaastal pidevalt olnud töös oma aktiivse juhataja C. Kipperi juhtimisel andes ühe kontserdi ja esinemise teise järel. Nädalalõpul külastas koor Montreal, kus esines kahel päeval.

Eesti Keskkooli- ja Gümnaasiumiõpetajate Ühingu uus juhatus

STOKHOLM — Eesti Keskkooli- ja Gümnaasiumiõpetajate Ühingu selle aasta üldkoosolekul, mis peeti Eesti Gümnaasiumi ruumides Stokholmis, valiti tagasi endine juhatus ja revisjonikomisjon. Juhatusse kuuluvad seega edasi: fil.dr. Joh. Ungerson, esimees, adjunktid Eugen Kiiman ja Jaan Verendel, abiesimehed, fil.lic. Paul Laan, sisesekretär, adjunkt Merike Sild, abisekretär, adjunkt Villiam Muld, välissekretär, pr. Silvia Silvéus, välissekretäri abi, ülikoolilektor William Grossthal, laekur, adjunkt Helga Kerstell, lektor Meemo Mäelo ja adjunkt Ülo Verendel. Revisjonikomisjoni kuuluvad adjunktid Helvi Arras ja Karl Vainu. Esindajaiks Eesti Õpetajate Keskühingusse valiti Eugen Kiiman, Paul Laan, Villiam Muld, Meemo Mäelo, Herman Rajamaa, Ingrid Ungersson ja Johan Ungersson.

Suri kol. Kuussaari

Helsingis on 29. apr. 86-aastasena surnud jäägerkolonel Eero Kuussaari, kes võttis osa ka Eesti ja Põhja-Ingeri vabadussõdadest. Ta omab Eesti Vabadusristi I/3.

Soome Vabadussõjas oli ta luureosakonna ülemaks. 1919. a. tuli koos vabatahtlike üksustega Eestisse, et osa võtta eestlaste võitlustest kommunismi vastu. Soome Talvesõjas ta oli IV armeekorpuse operatiivosak. ülemaks, Jätkusõjas omanimelise brigaadi ülemaks.

Paul Parts suri Eestis

Tallinnas on surnud omaaegne Läänemaa õpetajate seminari, Tallinna õpetajate seminari ja pedagoogiumi matemaatika- ja füüsikaõpetaja ning hilisem kauaaegne Tallinna tehnikaülikooli õppejõud Paul Parts. Ta oli sündinud Valgas 4. veebr. 1902.

Seedrioru suvekodu uues tegevusaastas

Seedrioru noorte suvekodu alustab tegevust pühapäeval, 9. juulil neljaks nädalaks kuni 6. augustini. Väikelastele (4—6 a.), kui leidub küllaldaselt soovijaid, on suvekodu avatud kaks esimest nädalat.

Seedrioru tahab olla suvekodu eesti lastele. Üldreeglina on õppekeeleks eesti keel. Noortekodu eesmärgiks on aidata kaasa, et laps eesti keeles oleks võimeline oma mõtteid avaldama. Koostöös lapse koduga on see eesmärk kättesaadav.

Laste registreerimine suvekodusse on alanud ja kestab kuni 16. juunini. Hilisemaid registreerimisi ning suvekodu kestvusel ajapikenduse soove saadakse rahuldada ainult kui ruum seda võimaldab. Registreerimislehti nõutada aadressil „Seedrioru" c/o Ilmar Jõgi, 242 Murdock Cres. Waterloo, Ont. Canada N2J 2M7, tel. (519) 885-5878.

Osavõtumaks on $45.00 nädalas esimeselt lapselt perekonnas, järgnevatelt $40.00 nädalas. Registreerimismaks on $5.00 igalt lapselt.

Väljaspoolt Seedrioru piirkonda tulevate laste vanem peab olema Seedrioru toetavliige. 1978. a. toetavliikme aastamaks on $20.00 perekonnalt, mis tuleb tasuda koos registreerimisega. Seedrioru piirkonda kuuluvate laste vanematest peab kas lapse isa või ema kuuluma Seedrioru liikmesseltside — Hamilton, Kitchener, London või St. Catharinesi — eesti seltside liikmeskonda.

Tshekid kirjutada „Estonian Summer Camp Society" nimele ja saata postiteel aadressil: „Seedrioru" c/o Ilmar Jõgi, 242 Murdock Cres, Waterloo, Ont. N2J 2M7.

Laste vastuvõtmine toimub pühapäeval, 9. juulil kell 1.00 päeval ja vahetused samal ajal järgmistel pühapäevadel.

SEEDRIORU JUHATUS

Tallinn-Harju Killamängude komitee

Esmaspäeval, 8. mail peetud Tallin-Harju koosolekul moodustati ajutine Killamängude komitee, kuhu kuuluvad Merike Toomes, Kristina Meipoom ja Kaius Meipoom.

Tallinna asukohaks Killamängudel on „Moonstone" peamaja, mida tahetakse kujundada vastavalt Tallinna omapärale. Teiste maakondade kõrval on Tallinn-Harju kujunemas väga hoogsalt, peamiselt noore organiseeriva koosseisu tõttu. Noortel paistab ideid ja entusiasmi olevat ülikülluses ja jääb vaid loota, et vanemad neile oma abistavad käed ulatavad, et põlvkonnad üksteise kõrval saaksid anda oma parima — teistele eeskujuks ja rõõmuks.

Lähemat informatsiooni annab Merike Toomes, tel. 493-0795.

KILLAMÄNGUDE INFORMATSIOON

Ettevalmistused ESTO-80-ks

Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas hakkab organiseerima ühislendu Rootsi ja rootsi keele kursusi

Torontos Eesti Majas toimus möödunud teisipäeva õhtul Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas peakoosolek. Sihtasutuse ülesandeks on Eesti Päevade organiseerimine Kanadas ning ettevalmistuste tegemine ka nendeks Ülemaailmseteks Eesti Päevadeks, mis toimuvad väljaspool Kanadat. Üksmeelsel koosolekul valiti organisatsiooni esimeheks tagasi senine esimees Tõnu Tõsine.

Koocolekule oli ilmunud 17 organisatsioonide esindajat ning nendele lisaks üksikisikuid. Koosolekut juhatas H. Lupp, protokollis E. Soomet. Tegevusaruande esitas esimees Tõnu Tõsine, mainides,

et organisatsiooni tegevuse raames on arutatud treeninglaagrite korraldamise võimalusi võimlejatele ja rahvatantsijatele,

samuti on peetud kontakte järgmiste Eesti Päevade peakomiteega Rootsis ja Eesti Päevade komiteega Ühendriikides. Majandusaruanne oli koosolekust osavõtjatele koju kätte saadetud ning selle ümber probleeme ei tekkinud. Aruanded kinnitati.

Tegevuskava kohta märkis esimees, et juulis kavatsetakse korraldada üks suurem organisatsioonide esindajate vaheline nõupidamine, kuna sel ajal saabub Rootsist siia ESTO-80 peakomitee esimees R. Norvell,

kes annab pidustuste korraldamise eeltöödest Rootsis üksikasjalise ülevaate.

Kavas on alustada ka ühise lennusõidu organiseerimist ning võimaldada lennupiletite tasumist osamaksude kaupa. Rootsist saabunud Kanada eestlaste rootsi keele oskuse ülessoojendamiseks kavatsetakse alustada eeloleval sügisel rootsi keele kursuste korraldamisega. Eelarve esitas J. Ramjalg ning nii tegevuskava kui ka eelarve kinnitati.

Valimistel valiti senine esimees T. Tõsine üksmeelselt tagasi.

Teisteks juhatuse liikmeteks valiti: L. Leivat — Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, H. Toomsalu — rahvatantsijad, F. Koop — võimlejad, J. Ramjalg — laulukoorid, E. Soomet — skautlikud noored ja Vally Johanson.

EKN valimismaterjalid 9500-le

Valimised 3. kuni 12. juunini

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas Valimiste Peakomitee saatis möödunud nädala lõpul välja valimismaterjalid EKN X koosseisu valimisteks. Valimismaterjalid saadeti välja 9500-le hääleõiguslike nimekirjas olevale isikule. Materjalid pidid saabuma kõigile valijaile üle Kanada käesoleva nädala jooksul. Kui keegi hääleõiguslikest ei ole selle nädala lõpuks valimismaterjale saanud, siis saab neid täiendavalt nõuda EKN büroost, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Hääleõiguslike nimekirja saadakse täiendada kuni valimiste eelviimase päevani.

EKN valimised toimuvad 3.—12. juunini. EKN Valimiskorra ja koos valimissedeliga saadetud hääletamise juhiste järgi võidakse aga hääletada kohe valimismaterjali kättesaamisest alates. Hääletamise viimaseks päevaks on 12. juuni ja kehtivad on valimisümbrikud, mis kannavad veel järgmise päeva postitemplit.

Kandidaate EKN valimistel on 53. Valida tuleb 45 liiget, kelledele hääle andmine hääletussedelil märgitakse soovitud kandidaatide allakriipsutamisega.

Pärast soovitud kandidaatide märkimist kirjutab hääletaja valimissedelile, mitmele kandidaadile ta on hääletanud, kleebib hääletussedelil märgitud viisil hääletussedeli kinni ja saadab kättesaadetud valimisümbriku EKN Valimiste Peakomitee aadressil. Valimiste Peakomitee aadressiks on ühe Toronto postkontori postkast.

Valimisümbrikud hoitakse postkontoris kuni valimistagajärgede kontrollimiseni Valimiste Peakomitee poolt.

400 Balti Õhtul Stanfordis

PALO ALTO — Aprilli lõpus toimus siin Baltic Student Unioni korraldusel Stanford University „Bechtel International Center" ruumides järjekordne Balti Õhtu. Seekord võttis üritusest osa rekordiline arv üliõpilasi, professoreid ja külalisi. Õhtu peakorraldajaks oli eesti-leedu päriloluga üliõpilane Pariisist Maurice Goutt. Tänu temale võttis kokkutulekust osa ligemale 50 üliõpilast Prantsusmaalt.

Kavalises osas esines S.F.E.S. rahvatantsu rühm „Kullaketrajad" ja mõned noored solistid lätlaste, leedulaste poolt. Kõikide rahvuste kultuuri tutvustati pisinäitustega. Viimastel oli saadaval ka lühibrošüüre baltlaste kohta.

Eriti täiuslik oli see Eesti tutvustamise osas.

ERKÜ oli saatnud väljajagamiseks voldikuid, EOLL oli varunud kokkutulekut oma väljaannetega.

Aga noored olid ka ise selle eest hoolitsenud paljundades 400 oma koostatud lendlehte Eesti tutvustamiseks.

Kokkutuleku peanumbriks oli noortele muidugi „rock" orkester, mille valju heli tõttu lõppes jutuajamine ja mõtete vahetamine. Üliõpilane langes kaela üliõpilasele või lehvitas üksteisele tantsupõrandal.

Isade-emade poolt korraldatud einelaud balti toitudega söödi tühjaks esimese tunni jooksul,

mida tuli täiendada „kuumade koertega" lähemal asuvast restoranist.

Vancouveri rahvatantsijad tähistasid juubelit

13. ja 14. maikuu nädalalõppu peeti rekordiliselt sademeterikkaks Vancouveris ja ümbruskonnas. See sademeterohkus siiski Vancouveri rahvatantsijaid ja nende külalisi ei seganud, sest nad olid oma peopaigaks valinud pilvedest kõrgemal oleva mäetipu, kuhu muud teed ei vii kui köisrauditee. Mäetipus olev Grouse Nest asub otse linna veerul kõrgusse tõusval mäetipul, mille kõrgus üle 3500 jala.

Kuna rahvatantsijate 30. aastapäeva tähistava balli vastu oli rohke eelreklaamiga küllaldaselt huvi äratatud, siis oli osavõtjaid rohkesti, ligi 300 inimest, nende hulgas peolisi naaberlinnadest Ameerika Ühendriikide poolel Seattlest ja Portlandist, aga ka kaugemalt Kanadast.

Kavalises osas esines Vancouveri Eesti Seltsi Rahvatantsurühm Mikk Peek'i juhatusel, külalistena Portlandi noorte lauluansambel „Kaja" Liina Merilo juhatusel ja Seattle rahvatantsurühm Hilve Shuey juhatusel. Kohapealsed rahvatantsijad olid kaua Veera Õunapuu juhtimisel töötanud, aga siis võttis selle ülesande Torontost Vancouverisse elama asunud Mikk Peek, kes Toronto Eesti Rahvatantsurühmas „Kungla" oli õppinud mitte üksi tantsimist, vaid ka selle teistele õpetamist. Vancouveri rahvatantsijate hulgas on isegi kolm mitte-eestlast, kel on huvi sellelaadilise tegevuse vastu.

Vancouveri rahvatantsijate juubeliball oli suursündmuseks kohalikus eestlaskonnas. Peoliste hulgas oli rohkem kui 50 endist rahvatantsijat. Teadustajaks oli Toomas Vesik.

Kanada teatrid Rootsi

STOKHOLM (EPL) — ESTO-80 Teatritoimkonnale on teatanud oma huvist 1980 aasta suvel tuua Stokholmi külakosti Eesti Rahvusteater Kanadas — Riina Reinik, Rudolf Lipp, Teet Koppel ja teised — ning Kanada Eesti Teater — Rein Andre, Valve Andre, Harri Mürk, Ernst Vähi ning mitmed teised Kanada Eesti Teatri liikmed.

Et olla terve ja karastatud, selleks KÄIGE EHTSAS EESTI SAUNAS

TAARA SAUN

26 Ladysmith Ave., Toronto, M4J 4H7 — Tel. 465-0950

KAASMAALASED!

Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—3. Esmasp. suletud.

„Säilitage oma karusnahkesemed"

OTSUSTAGE NÜÜD!

Andke oma kallihinnalistele karusnahkesemetele puhkust. Lubage, et hoiame teie kasukat kuumadel suvekuudel täieliku kindlustusega hoiuruumis.

Kaitske oma karusnahku puhastamise ja glasuurimisega, sest see elustab nahka ja toob tagasi selle loomuliku läike.

Paranduste ja ümbertegemiste puhul saate meilt ekspertliku teenimise ja nõuande.

FURS BY FINN

191 EGLINTON EAST

TORONTO

TASUTA VIIMINE JA TOOMINE

488-1701

EESTLASED! Kui sõidate Muskokasse või mujale kaugemale põhja, siis tehke vahepeatus meil!

SUOMI RESTAURANT

Highway 11, 6 miili Gravenhurstist lõunas
L.L.B.O. litsents
TELEFON (705) 689-5337
Meil on saadaval riisivorsti, kapsarulle, kanada parimaid karjala-pirukaid ja palju muud maitsvat.

FINNISH DELICATESSEN

(Endine Parkway äri)

461 Queen St. W. — Tel. 363-7676

5 ust läänepool Spadina Ave.

TÄHELEPANU! Uued lahtioleku ajad: esmasp. — reedeni 9—6, laup. 8—4

Palume suuremad leiva ja muude pagaritoodete tellimised sisse anda 2 päeva varem. Aitäh!

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine. Töö kiire ja korralik.

H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont. Met. lic. nr. B 888

H. KIVI TRAVEL Lic. 1064361

EESTI MAJAS, 958 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. kontoris 466-4813, kodus 759-3588

Korraldame kõiki reisidega seoses olevaid küsimusi. kaasaarvatud välispassid ja viisad.

EDWIN K. KARVONEN

B.A., C.A.

CHARTERED ACCOUNTANT

UUS AADRESS: 4900 Sheppard Ave. E. (idapool McCowan'it)
Scarboro, Ont. M1S 4A7 — Tel. 293-7513

Erakorraliselt soodsaid

„CHARTER"-LENDE

Honolulusse. Ka kuuajalisi.

Nüüd on aeg korraldada ka puhkusreise Floridasse järgmiseks hooajaks. — Hel.

AINO KAING

757-5080

ÜÜRILE ANDA

MÖBLEERITUD TUBA ja KÖÖK

üksikule daamile.
Helistada 425-2404

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Nüüd on sobiv aeg saata suveks karusnahksed esemed külmutushoiuruumi

Paras aeg parandusteks, ümbertegemisteks ja puhastusteks enne sügishooaega

Tasuta viimine ja toomine!

UUS TÖÖKODA — 5463 A Yonge St.

The Finnish Place peal

THE FURRIER

OLLI NIEMINEN

Tel. 224-2098
Kodus 881-0189

SPORT

Eesti võimlejad said kaks kohta

Ameerika võimlemisliit viis äsja läbi ametlikud võistlused moodsa rütmilise võimlemise alal. Osavõtjaid oli kolmel võistlusel kokku saja ümber ja neid oli saabunud seitsmest osariigist Bostonist kuni Georgiani, nende hulgas ka eestlasi New Yorgi võimlemisrühmast.

Võistlused toimusid Manhattanis Hunter College võimlas, Long Island University võimlas ja Sokol-võimlas Little Ferys, N.J. Viimasel nädalal toimunud pingsail võistlustel saavutas Aiki Vinkman hüppenööriga võimlemises teise koha ja Silvia Vaher samas kolmanda koha.

Hackensackis ilmuv Bergen Record tõi suurelt ära Aiki Vinkmani pildi võistluspoosis, võistluste eelreklaamis oli aga ameeriklaste ajalehtedes kasutatud teiste hulgas ka N.Y. eesti võimlemisrühma liikme Merike Käo pilti. Seda oli vahendanud rühma juht Anu-Irja Parming, kes USA Võimlemisliidu kaudu moodsa rütmilise võimlemise New Jersey osariigi chairperson (esimehe) positsioonis oli lõpuvõistluste üks peakorraldajaid. Ta kuulus muide ka Hunter College ja L.I. University võimlais toimunud võistlustel 8-liikmelise kohtunike kogu hulka.

VES.

Kaheksa esikohta Tiina Lusikale

SAN MATEO, Põhja-Kalifornias — Siin mai keskel toimunud maakonna ujumisklubide vahelisel meistervõistlusel saavutas meie 14-aastane kuldujuja Tiina Lusik nimetamisväärse edu. Ta tuli koju kaheksa kuldmedaliga ja püstitas selle igaaastase võistluse kuus rekordit oma vanuseklassis.

Tiina Lusik'a ajad: 50 y. vabalt 25.08, 100 y. vabalt 54,11, 400 meetrit vabalt 4.44,40, 100 y. selili 1.04.84, 100 y. rinnuli 1.12,71, 100 y. libl. 1.02,89 ja 200 y. komb. 2.18,50. Tiina tegi kaasa veel võitjaks tulnud Golden Gate Aquatic klubi naiskonnas 4x50 yardi ujumises ankru ujujana.

Meie noorel kuldujujal seisab ees rida suurvõistlusi sel hooajal. Juunikuu 10—11. nädalalõpul võistleb ta Vancouveris, Lääneranniku Kanada poolel. Sellele järgneb lühike puhkusreis idarannikule eesti noorte suurlaagrist osavõtmiseks. Siis jälle treening ja võistlus võistluse järel kuni sügiseni.

Kergejõustikuradadelt

Ameerika Ühendriikides, kus väliskergejõustik on juba mõnda aega täies hoos, sündis maikuu esimesel nädalal rida suurtulemusi, mis mahuvad maailma kõigi aegade edetabelite esikümnesse. Los Angeleses hüppas olümpia hõbemedalimees neeger James Butts kolmikut 17.21, millega tõusis kõigi aegade seitsmendaks.

Gregory Fosteri 13,34 110 m tõkkejooksus annab talle kõigi aegade kohta kuuenda koha. Seitsmendale kohale asus ka Kenneth Stadel oma kettaheite tulemusega 68.40.

*

N. Liidus peetud kergejõustikuvõistlustel heitis venelane Alexis Maljukov tänavuse maailma tipptulemuse vasaraheites 76.36. Samal võistlusel heitis Aleksandr Bunejev 74.98.

*

Los Angelesis peetud kergejõustiku võistlustel hüppas ameeriklane James Butts kolmikhüppes 17.21, mis on uus USA rekord ja tänavu parim tagajärg maailmas.

Keenialane Henry Rono katsetas purustada 3000 m jooksu maailmarekordi, aga jäi 8 sek. maha Brendan Fosteri maailmarekordist, mille ajaks on 7.43,04.

Kanadalane Debbie Brill jäi naiste kõrgushüppes teiseks ameeriklase Joni Huntley järel, kelle tagajärg oli 1.88, kanadalannal 1.82.

Teistest tulemustest: Clancy Edwards ja Houston McTear jooksid 100 m ajaga 10.18, Billy Mullins jooksis 400 m 45.11, Adrian Rogers 45.30 ja Don Thompson 45.65. James Robinson võitis Mike Boiti 800 m, ajad vastavalt 1.46,49 ja 1.46,95. Keenialane Wilson Waigwa jooksis miili 3.56,62. Greg Foster jooksis 110 m tõkkeid ajaga 13,34, Reynaldo Nehemiah 13,37. Franklin Jacobs hüppas kõrgust 2.23, Jeff Taylor teivast 5.55, teiseks jäi Mike Tully 5.48. Nigeerlane Charlton Ehizuelen hüppas kaugust 8 m, Al Feuerbach tõukas kuuli 21.01 ja Mac Wilkins heitis ketast 69.46.

*

San Joses peetud võistlusel Dwayne Evans jooksis 100 m ajaga 10.0 ja Deby Cooper tõkkeid 13,24, mis puudub vaid 0,03 sekundit maailmarekordist, aga taganttuul oli abiks. Al Feuerbach tõukas kuuli 21.07 ja kanadalane Bishop Dolegiwicz 19.83.

Jüri Tamm vasarat 74.58

Eesti parim vasaraheitja, 21-aastane pärnulane Jüri Tamm, kes praegu õpib Kiievis, on suurte sammudega lähenemas maailmaklassile. Mullu oli ta parim tulemus 72.44 ning tänavu 72.10.

Neile lisas ta enam kui kaks meetrit rahvusvahelistel võistlustel Krakovis Poolas, heites 74.58 m. Selle tulemusega asus eestlane tänavuses maailmatabelis kolmandale kohale. Temast eespool on venelased Maljukov (76.36) ja Bunejev (74.98) ning koht tagapool olümpiavõitja Sedõhh (74.40).

Vasaraheide näib ka tänavu kujunevat Nõuk. Liidu värvides võistlevate sportlaste „leivaalaks". 1977. aasta maailma edetabelis olid esimese 20 hulgas enam kui pooled „sovjetid".

RISTSÕNA NR. 965

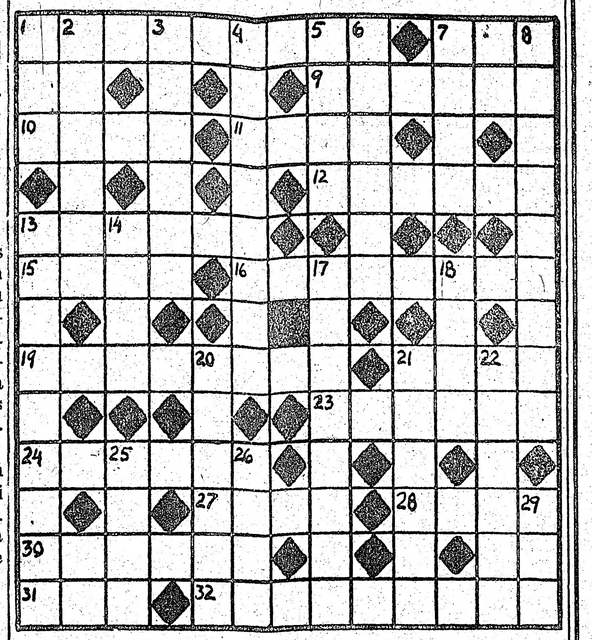

Põikread: 1. Mullu surnud eesti kirjanik, 7. Kolmikkonsonant, 9. Itaalia mehenimi, 10. Riietusese, 11. Liikusvahend, 12. USA osariik, 13. Jalats, 15. Tegelane ooperis „Vikerlased", 16. Eesti kultuuriajakiri, 19. Eesti rahvuslik tegelane Kanadas, 21. Eksisteerin, 23. Segavereline, 24. Kinolina, 27. Ehitus, 28. Virk, hoolas, 30. Esimene sõna populaarse valsi nimest, 31. Jõgi Venemaal, 32. Kala.

Püstread: 1. Ingliskeelne lühend vaimuliku tiitlist, 2. Paleus, 3. Kiirustav, 4. Viimane sõna Dostojevski tuntuima teose pealkirjast, 5. Koht pesemiseks, 6. Soomesugu rahvas, 7. Meeldiv, 8. Kindluse või garnisoni ülem, 13. Majustus (mitmuses), 14. Laeva osa, 17. Loomadega tegelev asutus, 18. Rootsi naisenimi, 20. Trükitoode, 21. Ajaline mõiste, 22. Rõdu või terass sissekäigu ees (käändevormis), 25. Hobune,, 26. Paneb naerma, 29. ...tina — metall.

RISTSÕNA NR. 964 LAHENDUS

Põikread: 1. Viiner, 6. Rakkus, 10. Sorav, 11. Kangro, 12. Eskiis, 13. Astarte, 14. Alga, 16. Eedi, 18. Amok, 19. Armastus, 22. Ausa, 24. Bilanss, 25. Usaldav, 27. Ikka, 29. Pisilane, 32. Rõuk, 35. Iste, 36. Saba, 37. Purakas, 39. Koobas, 40. Sahtel, 41. Teder, 42. Rafael, 43. Dalton.

Püstread: 1. Vaksal, 2. Innuga, 3. Esra, 4. Roosakas, 5. Kadakas, 7. Anse, 8. Kriket, 9. Sassis, 12. Etem, 15. Amaalie, 16. Esildus, 17. Dumas, 20. Rauk, 21. Iiris, 23. Usin, 26. Sarnased, 28. Kevadel, 29. Pikker, 30. Stroof, 31. Alus, 33. Kaatet, 34. Marlen, 37. Pahe, 38. Sara.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.30	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	3.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

11.

Ja siis ta vastabki mu küsimuse. Ta puhub kõik seemned korraga põsetaskutest ja pudelikaelast välja! Imestage koos minuga — kui palju tuult mahub pisikese looma sisse. Muidugi korjab ta seemned väljast uuesti suhu, tõstab saba ja kaob pesakoopasse. Hetke pärast võtan ta naerdes vastu — ma tean su trikki! Tema aeg näitab seda veel kord ja veel kord ja veel kord, nagu oleks see päris loomulik, et talle seemneid tuuakse piimapudeliga.

Mõned tshipid on julgemad, teised arad, kuid kõik nad õpivad selgeks samad trikid.

Kui mitte ühe, siis kahe-kolme päevaga saab neid õpetada käest toitu võtma, taskutest pähkleid otsima ja õlale ronima. Nad lasevad endid silitada ja sügada. Treenimise reeglid on lihtsad: ära tee järske liigutusi, ära lähene loomale seljatagant, ära võta sabast ja jalgadest ning ära narri — kui lubad, siis anna tõepoolest!

Narrimise peale on vööt-oravad isegi meistrid. 1961. aasta suvel panime minu metsamajale sarikaid. See oli üks näguri-töö, sest iga sarikas oli erineva pikkuse ning nurgaga. Tuli kõige targemad mehed appi kutsuda, sagedasti jaheda õllega vaimu kosutada ja nõu pidada. Doktor Tammemäe valge siberi koer Roy — kellest karuloos oli juttu — ei saanud meid millegagi aidata ja mängis vööt-oravatega. Üks „tshirr" siin ja teine seal, ajasid nad koera nii pabinasse, et see ähmiga maja-kaljult oravale järgi hüppas. Narritav orav maandus kase tüvele, Roy aga tegi oma elu pikima hüppe — kalju on sellest nurgast oma 10 meetrit kõrge.

Nägin vilksatusest doktori silmis, mis ta sel hetkel mõtles. Koer jäi seekord elama, sest metsa-alune oli pehme — aga piinlik oli tal küll. Koerad käituvad vahest nagu inimesed — peab olema veidi koera-meelt, et seda tunda. Roy tuli kalju alt tagasi saba jalge vahel, süütades ja vandudes. Meie lohutuste peale viskas kere vinklisse ja jäi magama.

Julmur teeskleb lõbusat poissi

Inimeste hulgas on küllalt neid, kes oma tõelist seloomu oskavad varjata: näivad lahked ja sõbralikud — tegelikult on vastupidi. Loomade hulgas on vööt-orav üks väheseid, kes seda kunsti meisterlikult oskab ja tedagi on tublisti aidanud Walt Disney ning mitmed heliplaadistajad. Õigemini — neid on ta kõigepealt alt vedanud ja nende abiga „tõmbab" ka meid. Ta on meeldiv ja naljakas, kuid võrdlemisi julm.

Peaaegu kõikidel loomadel on oma kindlad territooriumid, mida vastastiku respekteeritakse. Vööt-oravatest jääb mulje, et nende territooriumid on selleks, et oleks teada kuhu vargile minna. Kes neid kunagi on toitnud, on kindasti kogenud ka nende omavahelisi kisklemisi. Lühikeseks hammustatud sabast tunneb teenelisi kaklejaid.

Suurt rahu ja sõprust vööt-oravate vahel olen kogenud ainult ühel erakordsel juhul. Ma nülgisin pesukaru. See oli esimene kord teha niisugust tööd metslooma kallal. Koduloomadega on asi lihtne, neidel võetakse ainult „nahk maha". Metsloomade nülgimisel tulevad aga kõik käpad, saba, kõrvad, nina, silma-augud, isegi vurrukarvad ära koorida koos nahaga, nii et nahast oleks võimalik teha korraliku topise. Lisaks kogemustele koduloomadega tundsin tööd ainult kirjanduse järgi, olin alles õpipoiss.

Ma sain meistriks sellesama ühe tööga ja mul oli pesukaru nülgimise juures koguni kümmekond õpipoissi — vööt-oravat! Nad ilmusid ükshaaval, ei kakelnud üldse omavahel, toppisid ninad nii lähedale, et peaaegu jäid noa ette ja olid imelikus elevuses. Ma pidin neid üsna mitu korda käega eemale tõukama ja hirmutama. Ei midagi — jälle tulid tagasi ja olid hetke pärast uuesti tüliks ees.

Ma pidasin seda „tantsu" vööt-oravate kättemaksu-rõõmuks. Pesukaru teatavasti ei ütle ära, kui tal on võimalus mõni vööt-orav nahka pista. Kuni selle sündmuseni olin vööt-oravaid pidanud taimetoitlasteks. Visatud lihatükid samal korral ja hiljem ka kirjandus kinnitasid, et tship on peaaegu suurem murdja kui kuun. Ja punane orav ei jää temast karva võrragi taha. Kotkajärvel olid kõik lindude pesakastide lennuaugud oravate poolt suureks näritud — ja teadagi milleks. Uutel pesakastidel on sellepärast nüüd plekkplaadid ümber lennu-ava.

Pehme karva ja suurte silmadega puulatvade balleriin

Ühel selgel ja kargel oktoobriõhtul — täiskuu nii hele, et loe või lehte — läksime naisega välja noorust meenutama. Et jalutame inimtühjal Kotkajärvel, hoiame käest kinni, vaatame kuud ja hingame maarjaheinte parfüümi. Täiskuune mets on graafiline muinasjutt — täis joonistatud puutüvede varjude paralleele. Kui seda triibustikku neelata ülemääraseis annuses, siis võid hakata kujutlema, et oled sebra.

Me pöörasime koju tagasi, enne sebra-effekti tekkimist ja leidsime, et meile olid tulnud külalised. Nad istusid lindude automaat-salve serval, sabad graatsiliselt ümber ääre. Mõlemad koorisid usinasti päevalille-seemneid ja sõid. Lend-oravad! Ma olin nendega tuttav juba varem ja päris juhuslikult. Kord puhastasin labidat, kolkides seda vastu maja otsas kasvava tamme tüve. Linnu-kastist tamme otsas pistis pea välja Kanada loomastiku punn-silm number üks. Ta on täielik öö-loom ega näita end kunagi päeva-valgel. Labida tera helin oli aga nii ebatavaline hääl, et uudishimu ületas harjumuse. Linnud elasid selles pesakastis ainult esimesel aastal. Siis näris pesaröövel augu suureks ja kast jäigi lend-oravatele.

Nüüd olid nad otsustanud meile anda põhjaliku kuuvalge-etenduse. Me süütasime rõdutuled heas lootuses, et nad näitavad meile oma „lendu". See oli aga ette nähtud teises vaatuses. Esimene vaatus oli näidata ise-ennast.

Me vaatasime neid poole meetri pealt, vestlesime omavahel, kiitsime nende ilu, naersime nende mängu-karu nööp-silmi. Nad ei lasknud endid segada. Seal oli nii nalju sihvka-seemneid ja oli sügis — iga gramm keha-rasva oli ülima tähtsusega. Sõid ja sõid ja sõid — kuni olid nii rasked, et ei suutnud teha oma hüppeid. Teine vaatus jäi teiseks õhtuks.

Lend-orav on pehme, peaaegu et siidise karvaga — pealt beezhikas hall, alt valge. Nii-nimetatud lennus ehk „lennunahk" esi- ja tagajalgade vahel ja hästi karvane lapergune saba muudavad ta hüppel „langevaks leheks", mis liugleb pikkamisi. Hüppe- või lennu-tehnika on: ronida ühe puu latva, teha hüpe ja liugleda teise puu juurtele, sealt uuesti puu otsa ja uus hüpe. See on graatsiline ja ilus ja seda näeb ainult heleda kuuvalgusega. See oli meie teine vaatus.

Teadlased on lend-oravat minust kauem nautinud ja teavad jutustada: ronimise kiirus — 75 jalga 12 sekundiga, sealt suuteline tegema 160—175 jala pikkust lendu, mille lõpul väike tõus. Teadlastel on ka kuri kahtlus, aga nad ei julge seda praegu veel kindlasti väita. Ma ei taha seda uskuda ja panen selle sulgudesse: (lendorav pidavat söömа ka liha ja koguni oma liigikaaslasi — erakordsetes oludes).

Kõige huvitavam on see, et ta suudab end liuglemis-lennul tüürida. Lend ei ole sirgjooneline, vaid teeb haake ja pööranguid.

Eestis on lend-orav väga haruldane ja n.n. loodusmälestisena kaitse all.

LEND-ORAV — FLYING SQUIRREL — GLAUCOMYS SABRINUS

Kanadas ja USA põhja-osas elunev närija, 30 cm pikk, millest pool on saba. Pesitseb puu-õõntes ja lindude pesakastides, hoiab pesa väga puhta. Öö-loom.

Paaritab talvel, kannab 40 päeva ja sünnitab märtsis-aprillis 2—6 poega, kes on pimedad 4 nädalat. Võimalik sigivus on 3 pesakonda aastas. Kahe ja poole kuuselt tärkab poegades kogumis-instinkt (pähklid, seemned, viljad).

Ei maga talve-und, kuid hoidub tormi ja pakasega pesasse. Annab kodustada, huvitav vaatlus-loom.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Ohtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi
(mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

VABA EESTLANE

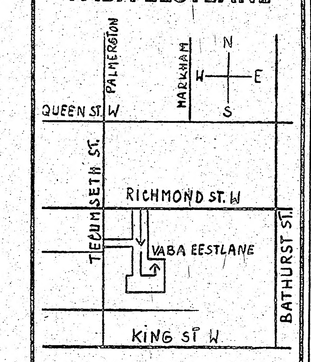

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

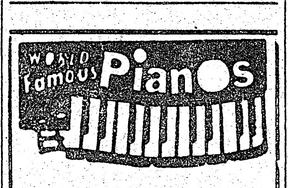

Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika
instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

Eestlase puukool looberpajude märgi all

Eino Kuris vestleb oma igapäevase töö kõrval rajatud puukoolist

Eesti kirjanduses on mitmel puhul alatud teost pildiga tühjast maast, kus asuja hakkab põldu kultiveerima ja kodu looma. Samasugune on olnud Eino Kurise „Willow Farm" (Pajutalu) asutamise lugu, kus praegu asub paljudele tuntud puukool. Puukool asub Torontost põhjapool 48. maantee ääres, 28 milli kaugusel Torontost Brown Hilli ja Baldwini asulate vahel.

Valides kauni, esimese tõeliselt suvise nädalalõpu päeva puukooli külastamiseks, on sinna jõudes seal juba tegevus täies hoos, sest auto auto järel pöörduvad maanteelt õuele, kus puude ja põõsaste ridade taustal on hele garaazhihoone ja sellest veidi kaugemal telliskivist linnamajalik elamu. Ühed juba pakivad valitud puid oma sõidukeisse, teised käivad otsivate silmadega ringi astudes mööda pehmet liivast pinda.

Neli meest töötavad taimede istutamise ja ostjate abistamisega, üks neist on Eino Kuris ise, kes seletabki, et sellise ettevõtte juures ei saa olla kõrvaltvaatajaja, vaid tuleb oma käed töö küljes hoida.

Tal on siiski suurte kogemustega aianduse ala inimesed J. Hiion, M. Joasaare ja J. Roand abilisteks, nii et tekitab küsimuse, kas kogu Toronto Eesti Aianduslubi on siin oma aiandulikke harrastusi rakendamas. E. Kuris vastab, et mitte just nii, aga on eestlasi, kellel on huvi ja armastust sellise tegevuse vastu ning linna lähedane aiandusettevõte laseb neid oma südamelähedasel alal edasi töötada, millest nähtub eestlase kokkukuuluvustunne mulla ja maaga.

E. Kuris jutustab, et kui ta 1961. a. siia eesti mõiste kohaselt paarikümneaakrilise popsikoha ostis, oli see maa paljas ja harimata, madalapinnaline soolähedane maatükk.

Siia on pandud järgnevate aastate jooksul nädalalõppudel tehtud töö, kuna ta ise teenib Toronto linnavalitsuse parkide valitsuses.

Nädalalõppudel on aga töö olnud nii kibe, et ta praegugi kahtleb, kas ta töötab õieti oma maatalus ja puhkab igapäevasel leivatööl, või on see siiski igapäevasest tööst vabanemistunnet sisendav puhkushetk. Tõenäoliselt siiski viimane, sest vabas õhus viibimine ja füüsiline töö on hoidnud ära selles vanuses tekkiva tüseduse poole kalduva kehavormi.

Esimesel aastal ehitas ta väikse garaazhi ja alustas ühe osa harimisega. Praegu on puukooli keskel viis valgetüvelist kaske, mis on istutatud esimesel aastal ja mida ta tahabki hoida oma maatalu „vanusemärkidena". Ajajooksul on igapäevase töö kõrval valminud kaunis elumaja omapärase laevalgustusega ja möödunud sügisel sai esialgne garaazh avara juurdeehituse, kus on ruumi paljudele masinatele, mis tänapäevases aiatöös vajalikud. Nende keskel on omal ajal 600 dollari eest ostetud traktor, mille eest nüüd pakutakse juba 900 dollarit.

Ja muidugi taimekaitse tõrjevahendeid, sest siin maal jõuavad igasugused söödikud suuredki puud kiiresti paljaiks närida.

E. Kuris on piiranud oma puukooli ala okas- ja lehtpuudele, põõsastele ning viljapuudele. Kui esimesed 4—5 aastat oli tegevus väga vaikne, siis nüüd on asi liikuma hakanud ja ta puukool on ümbruskonna inimeste poolt kõrgesti hinnatud. Puukool kuulub Landscape

EINO KURIS

Ontario ja Canadian Nursery Trades Association liikmena nende hulka, kelle tooted on väärtuslikud. Puukooli kõrval on jäänud ruumi abikaasale juurvilja kasvatamiseks, kus asparaagus on jõudnud just oma kasvamisel mulla peale. E. Kuris selgitab vahet kunagise Eestis kasvatatava ja siinse vahel, esimesi lõigati mulla alt, siin mulla pealt.

Kogu maa-ala 27-st aakrist on kultuuride all 5 aakrit. E. Kuris nimetabki mõnda puusorti, mis on saanud tänapäevaseis iluaedades populaarseiks, nagu Koster Blue kuusk (Picea pungens Koster), mis meil on tuntud hõbekuuse nime all. Tähelepanu on leidnud ka väga aeglase kasvuga pesakuusk (Picea abies Nidiformis), mis sobib sinna kus ei taheta, et puu kiiresti kasvaks.

Aga puukoolis on ka palju erinevaid kadakasorte — nii kõrgeid kui maadligi kasvavaid, just nii nagu kellegile meeldib või ta aias teiste taimedega kooskõla saavutab nagu aastaaegadel värvi muutvad Andorra kadakad (Juniper horizon plimosa) ja püramiidikujuline Blue Haven kadakas (Juniperus Seopulorum Blue Haven).

Rääkides männisortidest nimetab ta tähelepanu leidnud madalat Mugho mändi (Pinus mugho mughus), mis sobib kivitaimlaisse. Kuid seal on veel Austria mänd, jugapuid, kuuski ja mitu seedrisorti. Kõik on juba valmis kasvanud ja saadaval, et koduaedadesse püsivat ilu tuua.

Okaspuude kõrval on laialehelisi igihaljaid taimi ja põõsaid, mitmesuguseid õitsevaid põõsaid hekkideks, puid varju andmiseks ja aiale värvi lisamiseks. Aga on ka viljapuid ja marjapõõsaid. Ta nimetab neist loorberpaju (Salix pentandra), mida ta hakkas esimesena kasvatama ja mis andis ta talule ja puukoolile nime „Willow farm", või Golden Ninebark (Physocarpus opolifolius aureus), mil on kuldne lehestik, valged õied ja hiljem punased marjad, mis lõikeina sobivad lillevaasidesse.

Vaadates seda elavat ostmist, ütleb E. Kuris, et eestlaste osa ostjaskonnas on väike, peamiselt põhjusel, et nende koduaiad on aastate jooksul kõik juba korda seatud. Praegu on peamised ostjad kanadalased.

E. Kuris on aastaid olnud „Vaba Eestlase" nõu- ja juhatuseandjaks aianduse alal.

Hoopis enam kasutab ta oma aega ostjaile juhiste andmiseks, et hoolega kasvatatud puud uutes kodudes kasvama hakkaksid ja hea hoolitsuse saaksid. Juhised noore puu ostjaile on põhjalikud ja üksikasjalikud. Ta näitab tekstiilmaterjali, millega puu juured koos hoitakse ja mis samal viisil mulda paigutatakse, ainult sõlmed taime „kaela" ümber avatakse. Ta ütleb, et taime istutamisega pole veel garanteeritud selle kasvama hakkamine, see oleneb kastmisest ja hoolitsemisest.

Maa annab võimalusi ettevõtte suurendamiseks, aga E. Kuris arvab, et nüüd, mil nõudmine seal piirkonnas maa järele on suurenenud, müüb ta osa oma talust. Kui alul maksis aaker seal 250 dollarit, siis nüüd on hinnad tõusnud kõrgeks, sest inimesed ehitavad sinna omale kodud ja käivad sealt linnas tööl.

Tema arvab, et senisest maaalast jatkub küllalt igapäevase töö kõrvaliseks tegevuseks, pealegi kui ta on veel seotud T.E. Ühispanga tööga.

Praegu on ta aga sõbralik ostjate soovide rahuldaja ja nõuandja, kelle pikkadest noorte taimede ridadest leiab igaüks midagi oma aeda, ka siis kui see on juba peaaegu korda seatud.

Tegelasi Rotterdamis 7. mail toimunud koosviibimiselt. Esireas vasakult: Niina Lidge-Elders, Jüri-Olev Roode, Josee Ruts-Roode, õpetaja A. Aviksaar, Vilma Saidlo-Belinfante. Tagareas vasakult: Marga Takk ja Eino Roode.

Emadepäev ja kirjanduslik pärastlõuna Rotterdamis

ROTTERDAM (VE) — 7. mail tähistasid eestlased Hollandis, Rotterdamis, Soome Meremeeste Kirikumajas emadepäeva koos kirjandusliku pärastlõunaga. Koosviibimine algas jumalateenistusega. Teenis õpetaja Aaviksaar Inglismaalt. Õpetaja sisukas jutlus tuletas meile kõigile meelde emaarmastust, armastust isiklikus elus ja armastust oma kodumaa ning rahva vastu.

Jumalateenistus lõppes Eesti hümni laulmisega. Kirikus mälestati ka surma läbi lahkunuid: ESH juhatusliiget Hilda Priks-Rohde't ja kirjanik Karl Ristikivi. Nende mälestuseks luges Niina Lidge-Elders ette K. Ristikivi luuletuse „Maa ja rahvas", kogust „Inimese teekond".

Kirjandusliku pärastlõunaga tähistati Helmi Mäelo, Marie Underi, Albert Kivikase ja A. H. Tammsaare sünnipäevi.

Avasõna ütles ESH esinaine Vilma Belinfante, andes ühtlasi ülevaate kirjanik-, ühiskonnategelase- ja emadepäeva tähistamise algataja Helmi Mäelo ning luuletaja Marie Underi elust ja loomingust,

lugedes sellele järgnevalt ette Karin Saarseni tervituse eestlastele Hollandis ja tema, emadepäevaks väga sobiva referaadi: „Emaarmu motiiv Marie Underi luules". A. H. Tammsaare ja A. Kivikas'e elust ja tööst kõneles Marga Takk, lugedes kaks pala mõlema kirjaniku töödest. Muusikalises osas esines 8 aastane Jüri-Olev Roode, kandes ette eesti rahvaviise flöödil. Flöödiduetiga esinesid Josée ja Eino Roode.

Lõppsõna ja tänu esinejaile ning kuulajaile ütles Niina Lidge-Elders.

Koosviibimine, kus tähistati ka EHS esinaise Vilma Belinfante 25. aastast seltsi juhatuses oleku juubelit, lõppes kohvilauaga.

Järgmise EHS ühise üritusena on ettenähtud osavõtt II Euroopa eestlaste laulupäevast Münsteris 10. ja 11. juunil.

V. BELINFANTE

Esimese eesti naisarsti sünnist 100 a.

15. mail täitus 100 aastat esimese eesti naisarsti Selma Feldbachi sünnist Tartus. Dr. Selma Feldbach saavutas arsti kutse Zürichi ülikoolis, mille ta arstina lõpetas 1904. a. Selle järel töötas ta Berliinis kuulsa kirurgi prof. Kocheri juures. 1905, olles töötanud veel lastekliinikus, kaitses ta doktori väitekirja. Tagasi Tartus, pääses ta koguni 1908. a. ülikooli õppejõuks operatiivkirurgia alal, täites kord ka ülikooli haavakliiniku direktori kohustusi. Eesti vabaduse ajal jäi ta ülikooli tööst eemale ja praktiseeris Tartus arstina. Ta suri juunis 1924.

Aarand ja Maaja Roosi kirjandus-muusikaõhtu Chicagos

Aarand Roos, kirjandusteadlane ja Ameerika Hääle eestikeelsete saadete toimetuse liige, on kirjanik, filosoof ja kriitik täiesti uues värskendavas vormis. Pealkirjastanud oma ettekande „Eestlus isiklikus, rahvuslikus ja kristlikus tegevuses", alustas autor paladega Esto-Atlantisest, püüdes tutvustada oma põhilisi tundeid eesti keele ja eestluse suhtes allegoorilisis ja enesevaatluslikes diskussioonides. Alati ei ole kerge jälgida Aarand Roosi kaleidoskoopilisi diskussioone, eriti kui kuuled neist vaid osi. Kui aga mõtestada tema Esto-Atlantist tervikuna, siis leiad sealsed mõtteread üsna tihedas siduvuses — muidugi kirjanduslikult.

Rohkem kui kolmekümneaastane pagulaselu on muutnud meid üsna vesiseks, eriti mis puudutab eestluse motivatsiooni. Iseseisvuse päevil, kodumaal, ei olnud valikut — olid ja jäid eestlaseks ja kõik millega iganes tegelesid — oli eestlus. Nüüd kus eestlased on globaalses ulatuses võõraste mõjude vallas, pead tundma ja on isegi parem kui tead, miks oled eestlane, vastupidisel korral oled värvitus tühemikus — ei keegi. Loomulikult Aarand Roos ei ole öelnud veel oma viimast sõna, ta näeb mineviku vigu, ka muinasloolisi, kuid ei ehita oma reputatsiooni nende sarjamisele, nagu mõned teised nooremapõlve esindajad oma puudulikus minevikutundmises, vaid leiab, et „vanast puust peab ikka ja jälle kasvama uusi võsusid". Viimaseks eestlaseks Roosi kontseptsioonis on allegooriline JONN, — jonn püsida oma rahvuslikus identsuses.

Oma ettekande kolmandas osas Roos siirdus kristlikule teemale, kõrvutades Jeesust ja Kalevipoega. Vastavad mõtted olid osad tema taasilmuvast teosest „Juutide kuningas Tallinnas". Kalevipoja tegevus muinaseesti kujunemisel pole alati positiivne, kuid vaatamata tehtud eksimusile oodetakse tema taastulemist eesti põlve uueks looma.

Maaja Roosi klaveriettekanded Tobiase, Tobias-Duesbergi, Saare, Tubina ja Elleri loomingust täiendasid Aarand Roosi kirjanduslik-rahvusliku ettekande meelelolu, sulatades õhtu rikastavaks elamuseks.

Ettekandelisele osale järgnenud mai-ball tõi lisa üllatusena lavale lauljatar Liidia Corradi, kes Paul Tammeveski 80-ndat sünnipäeva tähistas helilooja verivärske loomingu ettekandega. Publik saatis oma tervitused juubilarile kestva aplausiga.

PEETER ELIAS

Eestlase maja tuleroaks

Staten Islandil hävis tules möödunud nädalal Ellen Mattusch-Kapostinsi elamu. Tuli oli levinud niivõrd kiiresti, et Ellen koos oma lätlasest abikaasaga said vaevalt majast välja. Aineline kahju on suur. Õnnetuse põhjused on selgumata.

Mattusch-Kapostinsi maja asus Staten Islandi kõrgel kaljualal, kust avanes ilus vaade New Yorgi lahele ja linnale.

VES

Bittner's

Euroopamaitselised toidud
Lihasaadused & delikatessid

Tuntud kõrgekvaliteedilisi ja peenemaitselisi liha- vorsti- ja suitsutussaadusi ning delikatesse LEIATE MEIE ÄRIDEST!

Peakontor: 21—25 Medulla Ave. Toronto 18, Ont.
Laod: Toronto, Montreal
27 ÄRI: Toronto, Ottawa, Kitchener, Waterloo, Burlington, Hamilton, St. Catharines, Mississauga, London, Oshawa, Pickering

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 1. juunil 1978 — Thursday, June 1, 1978

KIREV MAAILM

STOKHOLM — Politseivalitsuse raport kritiseeris hiljuti mõnede advokaatide tegevust nõuandjaina isikutele, kes püüavad mööda hiilida maksustamisest. Massimeediumes on selle tagajärjel tekkinud elav vaidlus advokaatide rolli ümber ja mõnelt poolt protesteeritakse, et „nad abistavad kurjategijaid". Advokatuuri esindajad viitavad sellele tugevale järelvalvele, mida riigi ülemkohus teostab advokatuuri tegevuse üle, samuti aga ka advokatuuri enda distsipliinikomisjonile, milline eksivaid advokaate võib välja heita ja sellega nende tegevust advokaatidena lõpetada. Advokaatide esindajad küsivad, kas nõutakse, et tulevikus advokaadiabi ja nõuannet antakse ainult „kõrge moraaliga ja laitmatutele inimestele" — senini on advokaadid koolituse saanud juridiliselt abistada kõiki, kes abi küsivad ja rõhutama, mis on seaduslik, mis mitte. Kohtuminister Romanus juhtis tähelepanu, et et ole õige kõnelda „kuritegevusest", kui see tegevus tegelikult on seaduse piires.

NEW YORK — Kas politsei tohib kinni pidada neegrit, kes pimedal ajal liigub kahtlases kohas, õlal kott, milles näib olevat TV-aparaat? Harlemis peeti kinni üks selline kotimees ja mõisteti süüdi, kuna ta ka ise tunnistas, et ta oli murdnud kusagile sisse. Apellatsioonikohus leidis, et varga kinnipidamine politsei poolt oli seadusevastane ja tühistas otsuse. Kohtu seletus: ei tohi inimest tänaval kinni pidada ainult seepärast, et ta on neeger ja kannab seljas kotti.

AMSTERDAM — Üks noor kunstnik „pussitas" kaks korda Van Gogh'i maali „Autoportree halli kübaraga", vigastades kahe pika lõikega kuulsa Hollandi kunstniku tööd. See on juba teine noaatakk sel kuul Van Gogh'i tööde vastu. Kui tosina võrra külastajaid oli Van Gogh muuseumist lahkumas, 32-aastane mees tõmbas noa oma põuest ja lõi sellega maali kaks „haava". Muuseumi juhtkond pole veel teadlik kas seda väikest maali on võimalik restaureerida.

HELSINGI — Soome on põhjamaine külma ja kareda kliimaga maa ja pole eriti ime, et soomlased neelasid möödunud aastal lähemale 50 miljoni marga (ca 12,5 miljonit dollarit) väärtuses köharohte. Praegu on Soomes müügil 66 erinimelist köharohtu, millest pooled on retseptivabad. Soome arstide ühingu liige Reijo Purasmaa ütleb, et soomlastel on komme liiga palju köharohte tarvitada, mis võib olla ohtlik isegi autoga sõites, kuna need sisaldavad aineid, mis muudavad inimese juhtimisvõime ebakindlaks. Üldse müüdavat Soomes arstirohte aastas ühe miljardi marga ulatuses, mis teeb ca 250 miljoni dollarit.

TORONTO — Toronto katoliiklikes algkoolides tuleb 9. ja 10. klassides eeloleval õppeaastal muudatus. Õpilastele hakatakse punkte andma ka usuõpetuses. See idee on olnud arutusel Ontario haridusministeeriumis juba seitse aastat, aga nüüd on alustatud haridusministeeriumi ja katoliiklike algkoolide vahel detailsete kavade koostamist, mis alusel neid punkte hakatakse andma.

NEW YORK — Fort George postkontori juures (10040) avastati tänaval 18 plastikkotti 3. järgu postiga, mida laialivedamise asemel taheti saata prügiautodega prügimäele. Avastuse tegid osariigi senaator F. Leichter ja assembleeliige Ted Weiss, kelle ringkirjad olid kõik topitud prahikottidesse. Postkontori ülem Juan Sanchez süüdistas Leichteri ja Weissi, et nende abilised olevat ise ringkirjad prahikottidesse pannud, kirjutab „Heights-Inwood".

N. Liidu poliitika takistab SALT'i kokkulepet

President Carteri kritiseerivad sõnad Kremli juhtkonna arvel

CHICAGO — Ühendriikide juhtkond on hakanud kasutama teravamaid sõnu N. Liidu relvastamise esile toomiseks ja kritiseerimiseks. Möödunud nädalal esines Liitunud Rahvaste Organisatsiooni üldkoosolekul pikema kõnega N. Liidu suurest relvastamisest abipresident Walter Mondale ning samal teemal arendas mõtteid edasi president Carter Chicagos antud pressikonverentsil.

President kinnitas Chicagos, et väljavaated tuumarelvade piiramise kokkuleppe sõlmimiseks N. Liidu ja Ühendriikide vahel on väga väikesed kui N. Liit ei piira oma vallutamisoperatsioone Aafrikas ning ei rakenda Helsingi kokkulepete kohaselt inimõigusi.

Carter ütles, et relvastuse piiramine maailma julgeoleku seisukohalt lähtudes on väga oluline, kuid kui N. Liit jatkab oma senist poliitikat Aafrikas ning inimõiguste piiramist N. Liidus, siis loob see Ühendriikide rahva hulgas sellise meeleolu, et uue SALT kokkuleppe sõlmimine muutub võimatuks.

Presidendi väljendusi N. Liidu poliitika kritiseerimisel peetakse ägedamateks ja kaugeleulatuvamateks mis ta N. Liidu arvel kunagi varem on öelnud. Samal ajal tõstis president Carter esile ka kuubalaste sõjalised operatsioonid Aafrikas, kinnitades, et kuubalatele oli oma osa täita ka invasiooni organiseerimisel Zaires-se.

Carter naelutas kinni ka Kongressi poolt rakendatud kitsendused presidendi tegevusvabaduse piiramiseks,

mille tulemusena president ei saa anda kiiret abi nendele Aafrika riikidele, kes kannatavad teistest riikidest organiseeritud agressiooniaktide tulemusena. Ta mainis, et ta ei taotle sellega vabadust sõjalise toetuse andmiseks agressiooni all kannatavatele riikidele, vaid majandusliku abi andmist, mis tal praegu on Kongressi otsusega keelatud.

Võõraste Leegion lahkub Zairest

289 eurooplast jäljetult kadunud

KINSHASA — Suurem osa prantsuse Võõraste Leegioni kuuluvatest langevarjuritest lahkus Zaire kaevandustelinnast Kolwezist, kus nad puhastasid linna kommunistlikest bandiitidest. Angoolast Zairesse tunginud bandiidid mõrvasid 73 valget ja ligemale 300 musta, kuna 289 valget on kadunud ning nende saatuse selgitamine jatkub. Linna kaitsemine anti üle Zaire regulaararmeele ja Marokost kiiresti kohale saadetud 50-liikmelisele abiväele.

Lõuna-Aafrika ajalehtede andmete kohaselt viisid Angoolast Zairesse tunginud bandiidid Kolwezist taganemisel kaasa 260 valget pantvangi kuid selle väite kohta puuduvad tõendid.

Kolwezi vabastanud prantsuse üksuste juhid mainivad, et sissetungijad võivad igal ajal tagasi tulla, kuna Zaire armee ei ole võimeline nende operatsioonide takistamiseks.

Zaire president Mobuto kavatseb mõningate kuulduste kohaselt moodustada Euroopa sõjaveteranidest oma võõraste leegioni, et tõhustada sellega oma riigikaitset.

Kolwezi operatsioonidest osa võtnud Võõraste Leegioni langevarjurid viiakse esmajoones Shaba provintsi pealinna Lubumbashisse, kuid praegu ei ole veel selge, kui kauaks sõdurid sinna jäetakse. Kolwezisse jäeti esialgu 150 meest, et abistada Zaire sõduritel linna kaitset organiseerida.

Jugoslaavias arreteeriti 4 Lääne-Saksa terroristi

BONN — Lääne-Saksamaa võimud tegid teatavaks, et Jugoslaavias on arreteeritud neli kardetavat saksa terroristi, keda kahtlustatakse tööstur Hanns-Martin Schleyeri ja teiste isikute mõrvamises. Arvatakse, et nendel terroristidel olid tihedad sidemed ka Aldo Moro mõrvaritega Itaalias.

Bonnis mainitakse, et neli terroristi — kas meest ja kaks naist — arreteeriti juba 11. mail. Arreteerituteks on 28-aastane Brigitte Mohnhaupt, 33-aastane Sieglinde Gutrun Hoffmann, 33-aastane Rolf Clemens Wagner ja 26-aastane Peter Boock.

Arvatakse, et Itaalia terroristidega kontaktide pidajaks oli Brigitte Mohnhaupt.

Lääne-Saksamaa politseivõimud on arvamisel, et kõik neli terroristi on seotud Hanns Martin Schleyeri, prokurör Siegfried Buback'i ja pankur Jürgen Ponto mõrvamisega. Bonni õigusministeeriumi esindaja Sepp Binder mainib, et

Lääne-Saksamaa valitsus on esitanud nõudmise nelja bandiidi välja andmiseks,

kuid Jugoslaavia valitsus omalt poolt on teinud ettepaneku Lääne-Saksamaal viibivate mõningate jugoslaavlaste arreteerimiseks ja nende välja andmiseks.

AABS'i kunstinäitusel oli huvitavamaks tööks lätlase Mordis Bronze puust skulptuur „Haiku", mis tunnistati esimese auhinna vääriliseks. Pildil näeme kahest osast koosneva skulptuuri kokkupanemist näitusel. Foto: J. Ligers

Maastikke akvarellis ja õlis

Möödunud laupäeval avati Toronto Eesti Baptisti Kiriku noorteruumis K. L. Marley akvarellide ja õlimaalide näitus. Kuigi Torontos on rohkem kui nädalapäevad valitsenud kõrge kuumus, oli avamisest osavõtjail meeldiv olla õhujahutusega ruumis, kuulata sõnalis-muusikalisi ettekandeid ja vaadata jutlustajast kunstniku alati imetlusväärseid akvarelle ja uuemaid õlimaale.

Peagu tunniajalise kestvusega avamise osa avas P. Kaups oma tervitustega. Prof. J. Tall mängis tshellol G. Fauré „Pärast unenägu", klaveril saatis P. Kaups. Gerda Palias deklameeris paar P. Sinki luuletust, kus oli motiivides sarnasust K. L. Marley kujutavkunstilise loominguga, käsitledes looduspilte ja inimese igatsuslikke tundeid. P. Sinki sõnadele loodud laulu „Kanarbikunõmm" laulis Asta Kaups.

P. Kaups tutvustas lühidalt kunstnikku, kes koguduse ringkonnas on ammune tuttav „onu Marleyna". K. L. Marley on tuntud vaimuliku ja avaliku elu tegelasena, hea kõneleja ja jutlustajana, kes asutas Eestis oma vabakogudusliku liikumise, ehitas oma kiriku ja kelle õhutusel alustati uskudevahelist liikumist. On olnud ajakirjade toimetaja ja usuliste raamatute autor. Selle kõrval on ta viljelenud kujutavkunsti. Ta sai äsja 88-aastaseks ja on ime, et ta selles vanuses on võinud edasi luua ja oma iseseisvat kunstinäitust korraldada. Puudutades näitust, ütles P. Kaups, et viimase aasta õlimaalides on motiivideks need kohad, mis ta mälestustega seotud, kus esialgsed akvarellide visandid on nüüd saanud õlimaalideks. Neis on märgata eristilli ja uusi jooni. Akvarellistina kuulub ta eesti paremiku hulka ja käesolevagi näituse puhul omati juba näituse avamisel suur osa ta akvarellidest.

Asta Kaups laulis veel ühe soololaulu, klaveril P. Kaups ja J. Tall esitas tshellosoolona J. S. Bachi „Sarabande" ja K. L. Marley lemmikmeloodia „Maailmaruumist läbi".

Näitusel on väljapandud 32 tööd, 17 õlimaali ja 15 akvarelli. K. L. Marley akvarellid on sügava loodustajuga ja leidliku nägemisvõimega loodud, kus ta saavutab oma õrna koloriidiga tundlikke loodus-pilte, kus meeldejäävamad olid romantilise varjundiga „Nõmme tee" või haruldast selgust ja õhku omav „Suvemaantee puudega". Akvarellid on siiski pärit varajasemast loomeajast.

Uuemad on sellevastu õlimaalid, kuigi ka nende hulgas on üks mis juba Rootsis valminud. K. L. Marley on õppinud kunsti A. Laikmaa ateljees, kes tõi Eestisse lõuna-euroopalikke kunstimõjutusi. Nii on temagi õlimaalides selleaegset, konradmägilikku ja teiste tehnilisi ja koloriidikasutamist vihjavaid vorme. Neis on pehmeid rohelisi ja siniseid toone, mis segunenud valgusega või valgete omapäraselt nähtud pilvedega. Meeldejäävamad neist on „Kaljud Muskoka jõe kaldal", „Kevadine nurm", veidi tugevamate pintslitõmmetega loodud „Muskoka kaljune maastik", „Fairy Lake sügisel" ja „Muskoka maastik järvega". Neis töödes tõuseb esile kunstniku lüüriliselt hell väljenduslaad, Jumala loodud maailma tundlikult kujundatud väljendusvõime.

Eesti päritoluga vene spioon

Valdek Engersi isa oli Viljandi massimõrvar

NEW YORK — Ühendriikide massimeediumid tegid hiljuti teatavaks, et New Yorgis arreteeriti kolm N. Liidu spiooni, kelledest üheks oli Valdik Enger. Nüüd kirjutab New Yorgis ilmuv „Vaba Eesti Sõna", et Valdik Enger on tegelikult eesti päritoluga Valdek Enger ning tema isa oli Viljandi tuntud kommunistlik massimõrvav Aleksander Enger. Ajaleht kirjutab:

Valdek Enger pärineb okupeeritud Eestist, perekonnast, kus perekonnapea, arreteeritu isa Aleksander Enger on tuntud Vene esimesest okupatsioonisajast ühe verisema NKVD terroristina ja puhtakujulise mõrvarina.

Valdek Enger sündis 1939. a., arvatavasti Valgas, kus ta isa Aleksander töötas äriteenijana. Ta ema on venelanna, pärit Petserimaalt, kuhu ta vanematega oli asunud pärast revolutsiooni Venemaalt. Olevail andmeil on tema perekonnast rida liikmeid kommunistide poolt hukatud. Ka polnud A. Engeri naine Vene esimesel okupatsiooni ajal üldse kommunistlikult meelestatud, olles usklik inimene. Eesti keelt ta ei valda. Perekond elas pärast Valka lühemat aega Kuressaares ja siis Viljandis.

Aleksander Engerist, Valdeki isast, sai Vene okupatsiooni saabudes kohe NKVD kaasatöötaja.

Arvatakse, et ta oli juba enne Vene okupatsiooni 1940. a. ühenduses kommunistidega, ja tegutses nende näpunäidete järele.

Üsna lühikest aega okupatsiooni alguse järele ilmus ta tänavale juba NKDV vormiõivastuses.

Olles käitumiselt jõhker ja toores, pannakse tema arvele rea viljandlaste ja ümbruskonna inimeste arreteerimised, küüditamised ja kadunuks jäämised. Krooni A. Engeri tegevusele pani aga II maailmasõda ja sakslaste kiire edasitung. Ta oli üks NKVD meestest, kes mobilisatsioonile mittealludes jäi kohale kuni viimase minutini sakslaste saabumise eel.

Ta oli üheks kolmest NKVD mehest, kes Viljandi vanglas, Tallinna maanteel, metsikult tapsid õuele kaevatud augu äärel tosina täiesti süütult viimastel päevadel arreteeritud inimesi,

kes nende poolt NKVD keldrist transporditi vanglasse, kus nad tihekaupa kuklalasuga hukati.

Laskjaiks oli Aleksander Enger, keda abistasid lisatulistamistega keegi Tomusk ja veel üks kolmas mees, mitte-eestlane. Nende tegudest koostati kohe pärast vene kommunistide põgenemist akt.

Pärast veretööd Viljandis põgenes A. Enger Venemaale, kuhu ta oli saatnud abikaasa poja Valdekiga. Sõja lõppedes saabus Enger perega tagasi okup. Eestisse, ja nagu kuulda valinud elukohaks jälle Viljandi, või on vähemalt viibinud seal, kus teda tuntakse mõrvarina.

Valdek Enger valdab eesti keelt, kuid tugeva vene aktsendiga.

Kuuba oli agressor

Senatis nõutakse president Carterilt tõendeid

WASHINGTON — Ameerika Ühendriikide senatis nõudis tuntud liberaal senaator George McGovern väliskomisjonilt andmeid, kas president Carteri väited vastavad tõele, et kuubalased on segatud äsja Angoolast Zairesse tunginud invasioonivägede tegevusesse. Väliskomisjon otsustas asja uurida.

Presidendi väiteid toetas omalt poolt Ühendriikide Rahvusliku Julgeolekunõukogu juhataja ja presidendi nõuandja välispoliitilistes küsimustes Zbigniev Brzezinski,

kes toonitas, et Ühendriigid ei saa jäädа tema arvates N. Liidu ja Kuuba sammude rahulikeks pealtvaatajaiks Aafrikas.

Brzezinski kõneles NBC televisioonisaates „Meet the Press", kus ta omakorda toonitas, et Ühendriikidel on tõendid, mis kinnitavad Kuuba osavõttu Zairesse sissetungimise operatsioonides. Ta kinnitas, et invasiooni teostamisel olid teatud teened ka N. Liidul. Brzezinski ütles lõpuks,

et lääneriikide kasutuses on mitmesuguseid vahendeid, kuidas venelasi ja kuubalasi veendumusele viia, et nende agressiivsed sammud ei tekita mitte ainult rahvusvahelist ebastabiilsust, vaid on ka kahjulikud neile endile.

Hamiltonis meenutatakse massküüditamisi

HAMILTON (VE) — Neil saatuslikel juunikuu päevadel 1940. a., mil kommunism näitas oma tõelist palet Balti riikides, varisesid kokku ka nende väheste baltlaste lootused — välja arvatud muidugi terrori rezhiimi toetajad — kes arvasid, et venelastega koostöö on võimalik. Esimesele küüditamise lainele 1940. a. järgnesid teised 1949. a. ja 1953. a. Eestlaste kaotusi deporteerimiste tagajärjel arvestatakse 200.000-le. Tõelised arvud jäävad avalikkusele ilmselt teadmatuks.

Hamiltonis on seda päeva baltlased ühiselt mälestanud 1950-aastate algusest saadik. Mäletame autode kolonni, mille pikkus ulatus üle miili. Vahepeal on üleskasvanud uus sugupõlv ning paljud nendest ei taha enam sellistest demonstratsioonidest osa võtta. Noorte kõrval on ka paljud vanemate generatsioonide liikmed jäänud passiivseiks.

Tänavune Hamiltoni küüditamise päev on läti rahvusgrupi korraldada. Üritus toimub 11. juunil, algusega kell 13.30 linnavalitsuse ees. Kõnelejaks on läti keskorganisatsiooni esimees Kanadas T. Kronbergs. Muusikalises osas esineb läti meeskoor Torontost. Korraldajad loodavad kõikide baltlaste osavõttu nii Hamiltonist kui ka selle ümbrusest.

Nalja

Maapastor läks ühte kaugemasse kogukonda, et pidada seal teenistust. Teda oli kuulama tulnud aga ainult üks talunik. Õpetaja küsis, kas ta arvab, et teenistus tuleks siiski ära pidada. Talunik vastas:

„Härra õpetaja, kui ma lähen karjaaeda, et lehmi sööta ja ainult üks lehm tuleb sööma, ma siiski söödan ta ära."

Õpetaja pidas teenistuse ära koos jutluse ja kõige sinna juurde kuuluvaga. Küsis pärast talunikult, kas ta jäi rahule. Talunik vastas:

„Härra õpetaja, kui ma lähen karjaaeda ja ainult üks lehm tuleb sööma, siis ma, kuradi pihta, ei viruta talle ometi ette tervet koormatäit toitu, mis oli määratud kogu karjale."

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m.

SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876